

ΧΡΟΝΙΚΑ

ΟΡΓΑΝΟΝ ΤΟΥ ΚΕΝΤΡΙΚΟΥ ΙΣΡΑΗΛΙΤΙΚΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΤΕΥΧΟΣ 8 • ΑΠΡΙΛΙΟΣ 1978 • ΝΙΣΑΝ 5738 (ΠΕΣΑΧ)

זה היום עשה ה' נגילו ונשמחה בו

«Αὕτη είναι ἡ ἡμέρα, τήν δόποίαν ἔκαμεν ὁ Κύριος. Ἄς ἀ-
γαλλιασθῶμεν καὶ ἅς εὐφρανθῶμεν ἐν αὐτῇ».

(Ψαλ. 118 : 24)

‘Η Ἑβραϊκή «παροικία»!

Μέ τίτλο «Ἰσραηλῖτες καὶ Ἰσραηλινοί» γράφαμε σ' αὐτή ἐδῶ τή στήλη, στό τεῦχος τοῦ Δεκεμβρίου 1977, δτι ὅχι μόνο ἀπλοί συμπατριῶτες καὶ συμπολίτες μας δέν ἔχουν κατανοήσει δτι οἱ Ἑβραῖοι (Ἰσραηλῖτες) εἴμαστε Ἑλληνες πολίτες, Ἰουδαῖοι τό Θρήσκευμα, ἀλλά δτι - δυστυχῶς - «ὑπάρχουν ἀκόμη Ἑλληνες, πού βρίσκονται μάλιστα καὶ σέ ψηλά κλιμάκια τῆς διοικητικῆς Ἱεραρχίας, πού δέν τό ἔχουν καταλάβει».

Πρόσφατο κροῦσμα, προερχόμενο μάλιστα ἀπό ἑλληνική διπλωματική ὑπηρεσία, μᾶς ἀναγκάζει νά ἐπανέλθομε, μέ πικρία ἀλλά καὶ μέ πνεῦμα διαμαρτυρίας συνάμα, στό θέμα.

Συγκεκριμένα, σέ ἔγγραφο Ἑλληνικῆς Πρεσβείας τοῦ ἔξωτερικοῦ ἀναφέρεται ἡ Ἑβραϊκή «παροικία», πού βρίσκεται στή Θεσσαλονίκη!

Λυπόμαστε εἰλικρινά, τό ὁμολογοῦμε, γι' αὐτή τή διατύπωσι. Γιατί δταν ἐκπρόσωποι τοῦ Διπλωματικοῦ Σώματος τῆς χώρας δέν γνωρίζουν δτι εἴμαστε Ἑλληνες ὑπήκοοι, τότε, ἀσφαλῶς, «κάτι δέν πάει καλά στό Βασίλειο τῆς Δανίας», γιά νά θυμηθοῦμε λίγο καὶ τόν Σαίξπηρ.

Δέν καταλογίζομε - πρός Θεοῦ! - κακή πρόθεσι ἡ κακή θέλησι. Καταλογίζομε ὅμως, **ἀνεπίτρεπτη ἄγνοια**, μιά καὶ δέν εἶναι νοητό μέλη τοῦ Ἑλληνικοῦ Διπλωματικοῦ Σώματος νά μή γνωρίζουν ποίους - ἐπιτέλους - ἀντιπροσωπεύουν στό ἔξωτερικό. (Καὶ ἀντιπροσωπεύουν κι' ἐμᾶς, τούς Ἑλληνες Ἑβραίους).

Μέ τήν εύκαιρία αὐτή πρέπει νά σημειώσουμε τήν πεποίθησί μας δτι παρόμοιες παρερμηνεῖες ἡ παρεξηγήσεις εἶναι δυνατόν, παρ' ὅλον δτι δέν ὑπάρχει κανένας συσχετισμός μεταξύ τους, νά ἐνθαρρύνουν ἔμμεσα ἐκείνους πού καταβάλλουν λυσσαλέα ὀργανωμένη προσπάθεια γιά νά παρουσιάσουν τούς Ἑβραίους σάν «ξένοι αἷμα» στή χώρα αὐτή.

Ἡ προσπάθεια αὐτή στήν παλιότερη μορφή της ἔφερε πολλά δεινά στόν τόπο καὶ στούς Ἑβραίους φυσικά, καὶ στή νεώτερη μορφή της, παρ' ὅλο δτι ἐπίσημα καταδικάζεται κι' ἀπορρίπτεται, ἔχει μέσα της σπέρματα καταστροφῆς καὶ διχονοίας.

Οι Ἰσραηλῖτες τῆς Ἑλλάδος, τό ξανατονίζομε, δέν εἴμαστε οὔτε «ἄποικοι», οὔτε «ξένοι» στόν τόπο μας. Εἴμαστε πολίτες ἰσότιμοι μέ τούς ἄλλους Ἑλληνες: ἔχουμε τίς ἴδιες ὑποχρεώσεις καὶ τά ἴδια δικαιώματα. Οὔτε περισσότερα, οὔτε λιγώτερα. Καὶ ζητοῦμε νά μᾶς θεωροῦν καὶ νά μᾶς συμπεριφέρονται σύμφωνα μέ τή βασική συνταγματική ἀρχή τῆς ἰσότητος.

Η ΣΗΜΑΣΙΑ ΤΟΥ ΠΕΣΑΧ:

Μήνυμα ἐλευθερίας

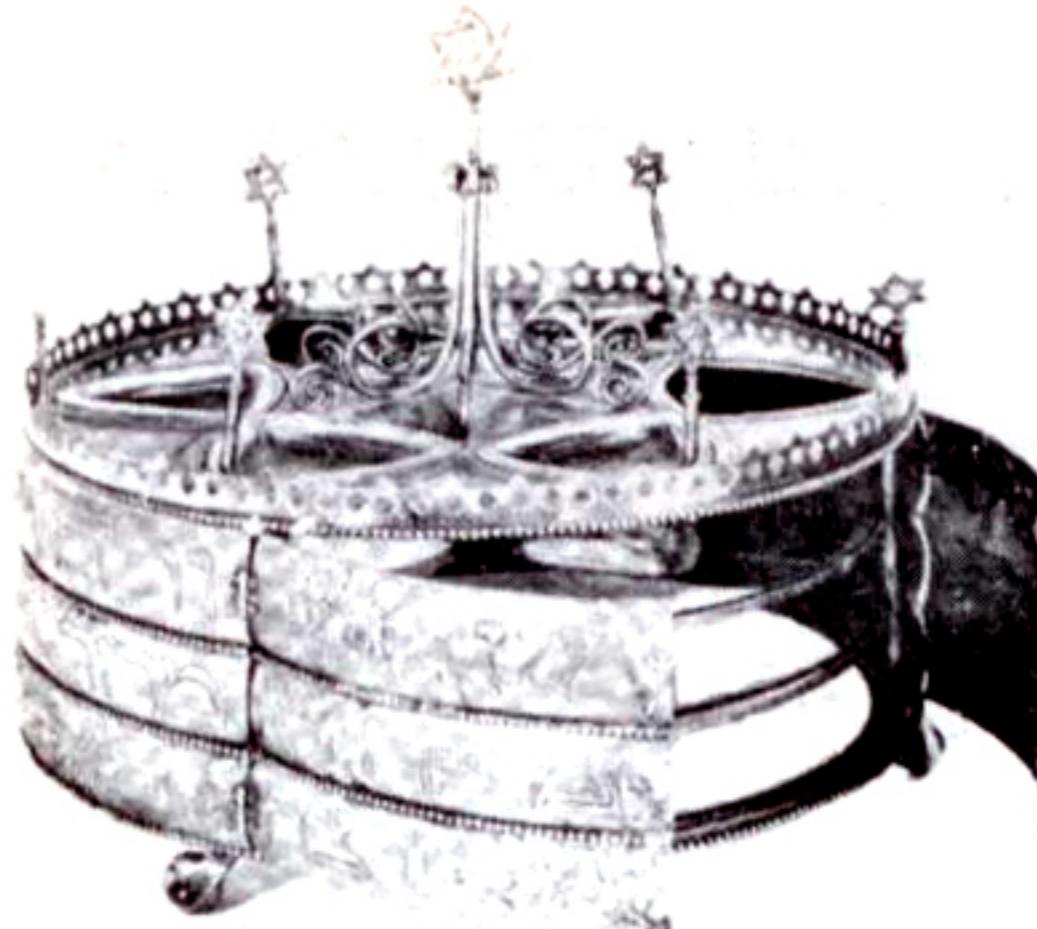
Οι ἐμπειρίες και τά διδάγματα ἀπό τήν αἰγυπτιακή δουλεία και τήν ἔξοδο πού τήν ἀκολούθησε ἔχουν ἀποτυπωθεῖ πολύ βαθειά στή μνήμη τοῦ Ἐβραϊκοῦ λαοῦ. Κάθε χρόνο τό Πέσαχ, ἡ ἐπέτειος πού ξαναζωντανεύει αὐτές τίς ἀναμνήσεις τοῦ ἀπώτατου παρελθόντος, γιορτάζεται μέ αἴφοσίωση και ἐνθουσιασμό ἀπό τούς Ἐβραίους ὅλου τοῦ κόσμου. Καί τοῦτο διότι τό μήνυμα τοῦ Πέσαχ παραμένει πάντα ἐπίκαιρο.

Τό Πέσαχ συμπίπτει μέ τήν ἐποχή τῆς ἀνοίξεως. "Οτι ἀκριβῶς εἶναι ἡ ἀνοίξη γιά τή φύση εἶναι και ἡ ἔξοδος γιά τόν Ἐβραϊκό λαό. "Οπως ἡ ἀνοίξη ἀγγέλει τό ξύπνημα τής Φύσεως γιά μιά νέα και ἀναζωγονημένη ζωή, ἔπειτα ἀπό τόν βαθύ λήθαργο τοῦ χειμῶνος, ἔτσι και ἡ ἔξοδος σημαίνει τό ξύπνημα, τήν ἀναγέννηση τοῦ λαοῦ τοῦ Ἰσραήλ γιά μιά νέα ζωή ἔπειτα ἀπό τή μακροχρόνια και σκληρή δουλεία. Ἡ ἔξοδος ἀποτελεῖ τήν πρόσκληση γιά μιά νέα και ἐλεύθερη ζωή, ἐλεύθερη ἀπό τήν δουλεία, ἐλεύθερη ἀπό τήν τυραννία, ἐλεύθερη ἀπό τήν καταπίεση.

Ἐπί αἰῶνες δλόκληρους σέ κάθε Ἐβραϊκό σπίτι κατά τίς νύχτες τοῦ Σέδερ οἱ Ἐβραῖοι ἐπαναλαμβάνουν τήν Ταλμουδική φράση: «**Σέ κάθε γενιά, κάθε Ἐβραϊος πρέπει νά θεωρεῖ τόν ἑαυτό του σάν δ ἴδιος νά ἀπελευθερώθηκε ἀπό τή σκλαβιά τῆς Αἰγύπτου.**» Η φράση αὐτή σημαίνει πώς πρέπει πάντοτε νά ἀγωνιζόμαστε γιά τήν ἐλεύθερία και νά καταπολεμᾶμε τήν τυραννία.

Ἀπαγγέλλοντας τήν Ἀγκαδά και τηρώντας τά διάφορα ἐθιμοτυπικά τοῦ Σέδερ, τό φάγωμα τῆς ματσᾶ, τά πικρά-χόρτα (ἐνθύμιο τῆς πίκρας και τῶν βασάνων τῆς δουλείας), τό «λασπῶδες» Χαρόσετ, ὅταν βουτᾶμε τό σέλινο μέσα στό ξύδι (ἐνθύμιο τῶν καυτῶν δακρύων τῶν ὑποδούλων προγόνων μας), ὅταν πίνουμε τά τέσσερα ποτήρια τοῦ κρασιοῦ (πού ἐκφράζουν τά τέσσερα στάδια τῆς ἀπολυτρώσεως), ξαναζωντανεύει στή σκέψη μας ἡ ἀπελπιστική κατάσταση τῶν ὑποδούλων Ἰσραηλιτῶν και διαισθανόμαστε ἀκόμη περισσότερο τό θαυμαστό ἔργο τῆς θεϊκῆς παρεμβάσεως και τήν εύγνωμοσύνη πού δφείλουμε πρός Αὔτον.

Κανένα ἄλλο γεγονός ἡ ἐπεισόδιο τῆς Ἐβραϊκῆς Ιστορίας δέν ἀσκεῖ τόση μεγάλη ἐπίδραση ἐπί τοῦ Ἰουδαϊσμοῦ και τῆς ἐν γένει Ἰουδαϊκῆς σκέψης, δσο ἡ ἔξοδος ἀπό τήν Αἴγυπτο. "Ενα πρωταρχικό δίδαγμα τῆς ιστορίας τοῦ Πέσαχ εἶναι ὅτι δ Θεός ἐνδιαφέρεται και προνοεῖ γιά τή ζωή τῶν ἀνθρώπων και τῶν Ἐθνῶν. "Οτι ὑπάρχει θεία πρόνοια και θεία κρίση. Τόσο σπουδαῖο εἶναι τοῦτο τό δίδαγμα ὥστε κι' αὐτός δ Δεκάλογος ἀρχίζει μέ μία ἀναφορά σέ αὐτό τό

Ἄσημένιος τριόροφος δίσκος τοῦ Σέδερ, Δανία, 1918.

γεγονός: «Ἐγώ είμι Κύριος δ Θεός σου, δ ἔξαγωγών σε ἐκ γῆς Αἰγύπτου, ἐξ οἴκου δουλείας» (έξ. 20:2). Στήν ιουδαική σκέψη ἀναγνωρίζουμε τόν Θεό περισσότερο σάν Θεό τῆς Ιστορίας παρά σάν Θεό τῆς δημιουργίας, μία ἔννοια τόσο δυσκολονόητη γιά τόν ἀνθρώπινο νοῦ.

Ολες οι παραπάνω σκέψεις ἀφοροῦν ἀποκλειστικά τόν Ἐβραϊκό λαό. Τό βασικό μήνυμα τοῦ Πέσαχ δμως εἶναι πολύ πλατύτερο και ἀφορᾶ και ἀπευθύνεται πρός δλη τήν ἀνθρωπότητα. Τηρώντας αὐτή τή γιορτή τῆς ἐλεύθερίας και τῆς ἐλπίδος μεταφέρουμε πρός δλους τούς καταπιεζόμενους ἀνθρώπους ἔνα ἐλπιδοφόρο μήνυμα. Διακηρύσσουμε πρός δλους δτι δ Θεός δέν ἀνέχεται τήν τυραννία και δτι θά φέρει τήν ἀπολύτρωση γιά δλους.

Ἡ ἐβραϊκή λέξη **ντερόρ** πού ἐκφράζει τήν ἔννοια τῆς ἐλεύθερίας ἀποδίδει και τήν Ἐβραϊκή ὀνομασία τοῦ χελιδωνιοῦ, ἐνός πουλιοῦ πού δέν ἀναγνωρίζει τήν κυριαρχία κανενός πάνω του. "Ετσι και δ ἀνθρωπος δέν ἐπιδέχεται τήν ἐπικυριαχία κανενός ἄλλου παρά μόνο τοῦ Θεοῦ.

Αύτό τό μήνυμα τῆς ἐλεύθερίας, τοῦ δικαιώματος κάθε ἀτόμου γιά μιά ζωή ἀξιοπρεπῆ και εύτυχισμένη, δ Ἐβραϊκός λαός τό διέδωσε πρός δλη τήν Οίκουμένη και ἀποτελεῖ μιά μεγάλη και σπουδαία συνεισφορά τοῦ Ἰουδαϊσμοῦ πρός τόν ἀνθρώπινο πολιτισμό.

Ἐλεύθερία, δμως, δέν σημαίνει δτι δ ἀνθρωπος εἶναι ἀνεξέλεγκτος ἡ δτι μοναδικό κριτήριο γιά αὐτήν εἶναι δρθολογιστική σκέψη δτι δέν μπορεῖ νά συμπεριφέρεται σύμφωνα μέ τίς δρέξεις και τίς ἐπιθυμίες του. Αύτή εἶναι δ ἀντίληψη τοῦ κάθε τυράννου. Αύτός ἔχει τό δικαίωμα νά σκοτώνει, νά ύποδουλώνει και νά καταπιέζει δποιον και δποτε ἐπιθυμεῖ. Αύτή δ ἀντίληψη γιά τήν ἐλεύθερία, εἶναι δ «έλευθερία» τῆς ζούγκλας.

Πολύ δρθά οι σοφοί διδάσκαλοι τοῦ Ἰουδαϊσμοῦ διακήρυξαν ἀπό παλαιοτάτων χρόνων δτι πραγματικά ἐλεύθερος ἀνθρωπος — **μπέν χορίν** — εἶναι μόνον ἐκεῖνος πού ως κύρια ἀπασχόλησή του ἔχει τήν μελέτη τοῦ Νόμου, ἐκεῖνος γιά τόν δποτο ὑψιστη ἀποστολή του εἶναι δ τήρηση και δ τή φαρμογή τοῦ Νόμου.

Μόνον ἔτσι θά μπορέσει νά ἀναπτυχθεῖ δ πραγματική ἀδελφότης δλων τῶν ἀνθρώπων και δλων τῶν λαῶν δταν, κατά τό προφητικό δράμα, «ὅλοι οι λαοί τῆς οίκουμένης θά δμιλοῦν μία γλώσσα» και δλοι θά διαπνέονται ἀπό τά ἴδανικά τῆς ἐλεύθερίας και τῆς νομιμότητος. Μόνον τότε θά βασιλεύσει δ δικαιοσύνη γιά δλους τούς ἀνθρώπους και γιά δλα τά Ἐθνη.

Η.Σ.

«Άναμνήσεις ἀπό τό Πέσαχ»

Στό βιβλίο «Σαλονίκη Ἰρ Βαέμ Μπεγισραέλ» (Θεσ/νίκη: Πόλη καί Μητέρα τοῦ Ἰσραὴλ) ἔκδοση τῶν Ἑλλήνων Ἐβραίων τοῦ Ἰσραὴλ, πού εἶναι ἀφιερωμένο στή διαιώνιση τῆς μακρόχρονης καί λαμπρᾶς ἱστορίας τῆς Ἰσραηλιτικῆς Κοινότης Θεσ/νίκης, ὑπάρχει ἔνα κεφάλαιο δηνού περιγράφονται οἱ γιορτές καί διαθέσιμοῦ τους προπολεμικά σ' αὐτήν τήν Κοινότητα. Συγγραφέας αύτοῦ τοῦ Κεφαλαίου εἶναι δηνον Θεσσαλονικεύς, ἡδη κάτοικος τοῦ Ἰσραὴλ, Δαυίδ Μπενβενίστε. Τό κείμενο αὐτό καταγράφει, φυσικά, τίς προσωπικές ἐμπειρίες καί ἀναμνήσεις τοῦ συγγραφέως· τά ἥθη καί ἔθιμα δημοσιεύεται παρακάτω εἶναι γενικοῦ περιεχομένου κι' ἐνδιαφέροντος:

Στήν κοινωνική ζωή τῶν Ἐβραίων τῆς Θεσ/νίκης οἱ γιορτές κατεῖχαν ἔξεχουσα θέση. Ἐορτάζονταν μέ μεγάλη λαμπρότητα τόσο στή Συναγωγή καί τό οἰκογενειακό περιβάλλον, δσο καί στό εύρυτερο κοινωνικό περιβάλλον. Οἱ γιορτές ἀποτελοῦσαν πηγές ἐμπλούτισμοῦ τῆς ζωῆς καί οἱ ἀναμνήσεις καί οἱ ἐμπειρίες τους μᾶς συνοδεύουν ἀκόμη, σέ δλη μας τή ζωή. Μεταξύ αὐτῶν τῶν ἐορτῶν τό Πέσαχ κατεῖχε ἔξεχουσα θέση.

Προτοῦ καν ἀνασάνουμε ἀπό τίς ἐτοιμασίες γιά τίς ἐορταστικές ἐκδηλώσεις τοῦ Πουρίμ, ἔφθανε τό Πέσαχ μέ δλη τήν αύστηρότητα τῶν ἔθιμων καί τῶν κανόνων του, μιά πραγματική ἐπανάσταση γιά τό σπίτι καί δλόκληρη τήν οἰκογένεια. Τώρα πλέον στό σπίτι κυριαρχεῖ δη παραδοσιακή μορφή τοῦ παπποῦ καί τῆς μητέρας καί κάθη μέρα πού περνοῦσε αἰσθανόμαστε πώς ἐμεῖς τά παιδιά χάναμε λίγο ἀκόμη ἀπό τήν ἐλευθερία μας μέσα στό σπίτι.

Μπαοῦλα καί γίκοι μετακομίζονται, σέ κάθη γωνιά τοῦ σπιτιοῦ, δουλειές καί ἀναστάτωση μεγάλη. Τό σπίτι εἶναι σάν νά ξαναοικοδομεῖται ἀπό τά θεμέλια του, μέ ἀπώτερο στόχο τήν ἀπάλειψη κάθη ἔχνους ἀπό Χαμέτς (ἐνζυμο - ἀπηγορευμένη τροφή κατά τό Πέσαχ), καί τήν ἐτοιμασία του γιά τή γιορτή.

“Οσο προχωροῦν οἱ δουλειές τόσο περιορίζεται δη

έλευθερία τῶν κινήσεων μας μέσα στό σπίτι. Κάθη δωμάτιο καί κάθη χῶρος πού καθαρίζεται ἀποτελεῖ γιά μᾶς «ἀπηγορευμένη περιοχή» καί μέχρις ὅτου φθάσει δη ἡμέρα τοῦ Πέσαχ περιορίζομαστε σέ μιά μόνο γωνίτσα. Δέν ξέραμε πιά τί θά πεῖ τραπεζαρία, δωμάτια, γιά μᾶς δ χῶρος μας ἡταν δη μικρή γωνίτσα στήν κουζίνα δη τό προαύλιο.

Μετά τό «Σαμπάτ Ἀχόδες», τό Σαμπάτ πρίν τό Ρώς - Χόδες Νισάν, διαισθανόμασταν στό σπίτι, τό σχολεῖο, ἀκόμη καί στούς δρόμους τῆς Ἐβραϊκῆς συνοικίας τόν ἔρχομό τῆς γιορτῆς. Πηγαίνοντας ἀπό τό σπίτι στό σχολεῖο - Ταλμούδ Τορά Ἀγκαδόλ - μέσα ἀπό τήν κεντρική λεωφόρο, ἀντικρύζαμε παντοῦ τόν ἴδιο δργασμό προετοιμασιῶν. Οἱ δουλειές καί τά καθαρίσματα κυριαρχοῦσαν σέ δλα τά σπίτια. Στίς προσόψεις τῶν καταστημάτων ὑπῆρχαν χίλια-δυό εἴδη γιά τό νοικοκυρίο τοῦ Πέσαχ καί διαφημίζοντο τά διάφορα είδη τροφίμων πού ἡσαν σχολαστικά ἀπηλλαγμένα ἀπό κάθη ἔχνος Χαμέτς. Κυρίως, δημως, δεσπόζουν οἱ γλυκές ματσότ πού παρασκευάζοντο μέ ἀλεύρι (πεσαχίτικο), κρασί, αύγα καί φροῦτα, δηπως: σταφίδες, ἀμύγδαλα, καρύδια. “Ολοι οἱ μαγαζάτορες διαλαλοῦσαν δη τά προϊόντα τους ἡσαν ἀπό ἀγνά υλικά καί ἀπόλυτα Κασσέρ.

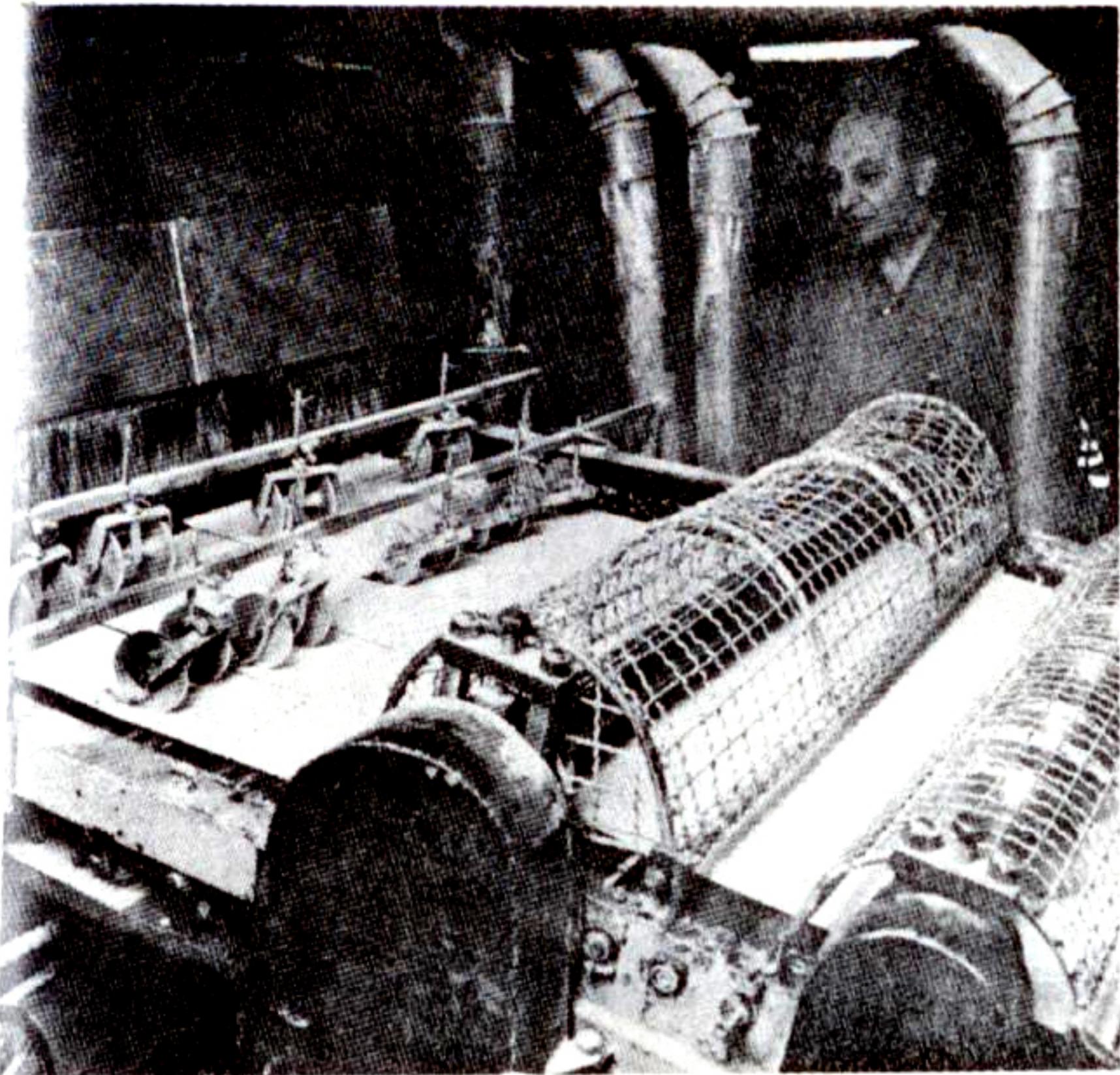
‘Η λαϊκή παροιμία στό στόμα δλων τῶν Ἐβραίων αύτή τήν ἐποχή ἡταν: Πέσαχ ἵσον ἀκροστυχία τοῦ: «Παράς Σίν Χεσμπόν», πού σημαίνει: «χρήματα χωρίς λογαρισμό». “Οτι τό Πέσαχ εἶναι μιά περίοδος μέ πάρα πολλά ἔξοδα, δηπου τά χρήματα ξοδεύονται ἀνεξέλεγκτα.

Μέ αύτές τίς ἐντυπώσεις φθάναμε στό Ταλμούδ - Τορά, δηπου λάμβαναν χώρα ἐπίσης σπουδαῖες μεταρρυθμίσεις. Τό πρόγραμμα τῶν μαθημάτων ἄλλαζε καί τό κύριο βάρος ἐδίδετο στή μελέτη τῶν Ἀλαχότ (κανόνων) τοῦ Πέσαχ πού διέπουν τήν δρθή τήρηση τῆς γιορτῆς καί τήν ἐκμάθηση τοῦ Σίρ - Ασσιρίμ (Ἄσμα 'Ασμάτων) καί τής Ἀγκαδά μέ τίς παραδοσιακές μελαδίες.

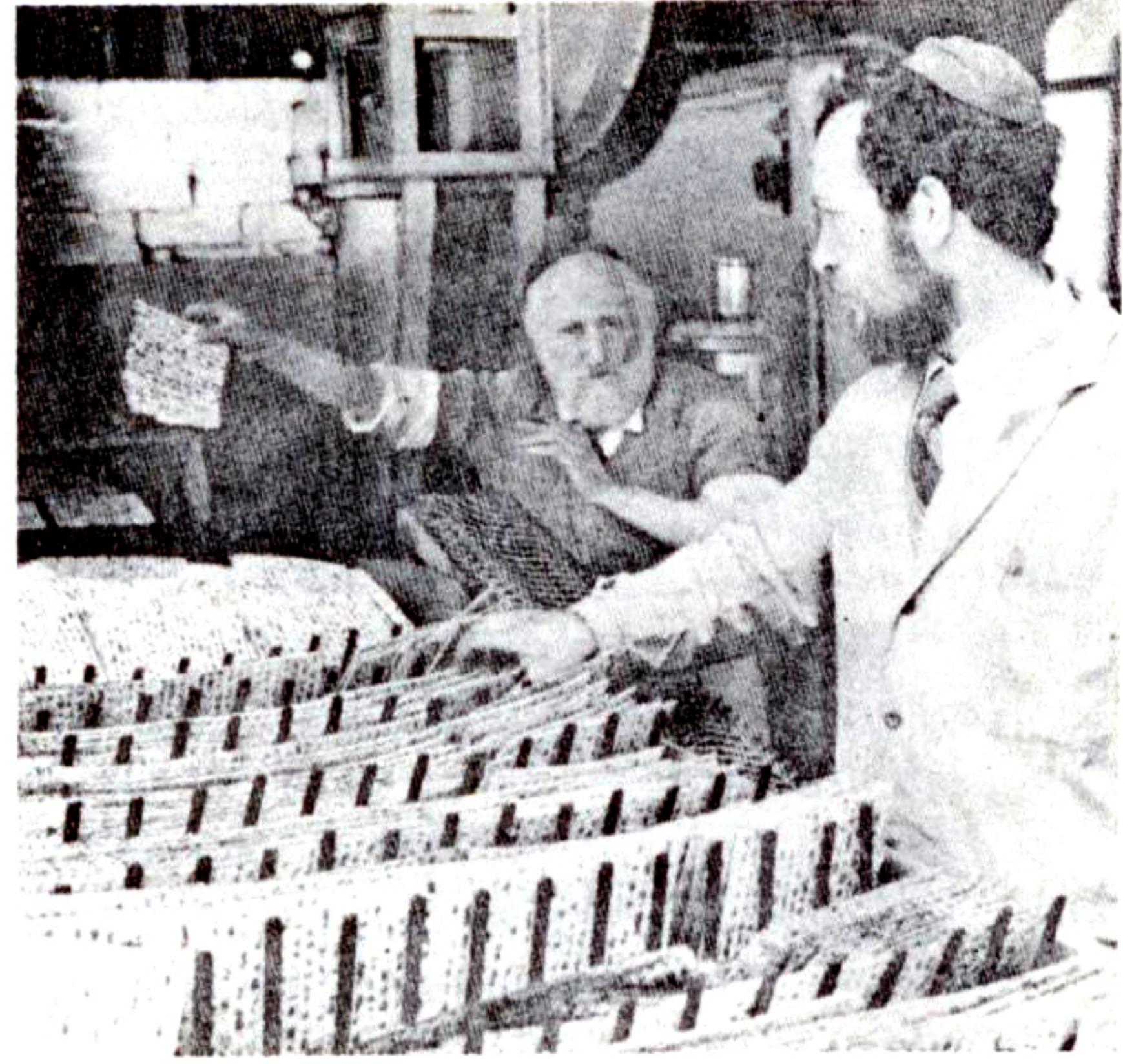
Τό «Σαμπάτ Ἀγκαδόλ», τό Σαμπάτ πρό τοῦ Πέσαχ, ἐορτάζετο ως «Χάγκ Ἀαλμπασσά» (Γιορτή τῶν ρούχων) δηταν, κατά τό πατροπαράδοτο ἔθιμο, οἱ μαθητές τοῦ Ταλμούδ - Τορά ἔπαιρναν δῶρα μέ καινούργια ροῦχα. Στούς παλαιότερους χρόνους μοίραζαν στά παιδιά τίς παραδοσιακές μακριές «πουκαμίσες», ἀργότερα δέ δηταν ἐδραιώθηκαν στήν κοινωνία μας τά «Εύρωπαικά» ἥθη καί ἔθιμα μᾶς μοίραζαν ρουχισμό «Εύρωπαικού» συρμοῦ.

Γιά τή «γιορτή τῶν ρούχων» ἐλάμβανε χώρα εἰδική τελετή στή Μεγάλη Συναγωγή «Μπέτ Ἀκενέσετ Ἀγκαδόλ» παρουσία τῶν ραββίνων τῆς πόλεως, τῶν προυχόντων καί πλῆθος κόσμου. Γιά αύτή τήν ἐκδήλωση ἀπαγγέλλαμε είδικά τραγούδια πού είχαμε διδαχθεῖ στό σχολεῖο.

“Οταν μαθαίναμε δη πρόκειται νά φθάσουν τά κουτιά μέ τίς Ματσότ καταλαβαίναμε πώς πράγματι πλησίαζε δη γιορτή. Στό σπίτι είχε προετοιμασθεῖ εἰδικός χῶρος καί τοποθετούσαμε τίς Ματσότ μέσα σέ ἔνα μεγάλο κιβώτιο, τό ἐσωτερικό τοῦ δποίου ἡταν καλυμμένο μέ ἔνα ἄσπρο σεντόνι. ‘Η παρουσία τῆς Ματσά στό σπίτι μᾶς καθιστοῦσε ἀκόμη προσεχτικούς ἀπό τό Χαμέτς.

Σύγχρονο έργοστασιο κατασκευής Ματσότ στο Ισραηλ.

Η δεύτερη ξενιστής του έρχομού της γιορτής ήταν όταν έζητείτο από τόν πατέρα ή τόν μεγάλο άδελφό νά κατεβάσουν από τά ύψηλά ντουλάπια ή νά βγάλουν από τά μπαούλα καί τίς κασόνες τά είδικά σκεύη τού Πέσαχ, «Λός Πασκουάλ». Όρισμένα από αύτά τά σκεύη ήσαν πολύ παλιά καί μεταβιβάζοντο από μητέρα πρός κόρη καί από γιαγιά πρός έγγονή. Παρόλα τά χρόνια πού είχαν περάσει τά σκεύη αστραφταν σάν καινούργια, ίσως γιατί έχρησιμοποιούντο μόνο γιά λίγες μέρες τό χρόνο.

Τό ζύμωμα τών **Ματσότ - Σεμουρότ** (οι τρεῖς ματσότ γιά τό τραπέζι τού Σέδερ) ήταν μεγάλη ύπόθεση στήν οίκογένειά μας, στήν δόπια πρωτοστατούσε διπλούς, διποϊούς ήταν πολύ αύστηρός καί καλά κατηρτισμένος πάνω στούς κανόνες τού Πέσαχ. Στό δέ μαγείρεμα έπικρατούσε ή γιαγιά, ή πιό έμπειρη καί ή πλέον κατηρτισμένη στά διάφορα τεμένα τού Πέσαχ. Τίς έξι Ματσότ - Σεμουρότ, τρεῖς γιά κάθε νύχτα, τίς ζυμώναμε στό σπίτι τίς πρωινές ώρες τής παραμονῆς.

Τό **Χαρόσετ** ήταν καί αύτό μία από τίς δικαιοδοσίες τής γιαγιᾶς. «Ενα εύγεστο κατασκεύασμα από διάφορα φρούτα καί ξηρούς καρπούς, π.χ.: μῆλα, καρύδια, χουρμάδες, σταφίδες, σῦκα κλπ. Η γιαγιά κοπανούσε τούς ξηρούς καρπούς στό χάλκινο χουδοχέρι καί κατόπιν έρριχνε όλα τά φρούτα μέσα σέ μιά μεγάλη κατσαρόλα καί τά έβραζε στή φωτιά. Πρόσθετε καί λίγες σταγόνες κρασί γιά νά δώσει περισσότερη γεύση. Έπειτα κανόνιζε τίς «μερίδες» πού έστελνε πρός όλα τά σπίτια τών μελών τής οίκογενείας.

Τό μεσημέρι τής παραμονῆς παντού έπικρατούσε γιορταστική άτμοσφαιρα. Στούς δρόμους όλοι είναι βιαστικοί, τά ρολά τών καταστημάτων κατεβαίνουν πρό τής ώρας τους καί όλοι τρέχουν στά σπίτια γιά τίς τελευταίες προετοιμασίες.

Η Νύχτα τού Σέδερ

Η Νύχτα τού Σέδερ προσφέρει τέτοιες έμπειρίες

πού δέν ξεχνιούνται καί πού μᾶς συνοδεύουν καί μᾶς έμπνέουν σέ δλη μας τήν ζωή. Θά μεταφέρω έδω τίς προσωπικές μου έμπειρίες από τή νύχτα τού Σέδερ, πού στήν πραγματικότητα άποτελούν παλιά «Σαλονικιώτικα» έθιμα.

Τό Σέδερ διοργανώνετο μέ λαμπρότητα καί διπλούς σάν «βασιλιάς έπι τού θρόνου του» καθοδηγούσε τούς «ύπηκόους» του, γυούς, έγγονα, συγγενεῖς, γειτόνους. Ήταν ένας πραγματικός τελετάρχης. «Ολοι διαισθανόμασταν δτι ή βραδυά έκείνη ήταν μιά ξεχωριστή νύχτα. Κάθε μέρος τού Σέδερ έπεξηγείτο. Ο παππούς έθετε τίς έρωτήσεις, γιά τήν έννοια τών διαφόρων έθιμων, σάν ένας έκπαιδευτικός μεταξύ τών μαθητῶν του καί χωρίς νά περιμένει άπαντούσε διδιος στά έρωτήματα πού είχε θέσει. «Ολη ή συζήτηση γινόταν στήν καθομιλουμένη γλώσσα τά Ισπανιολίτη τά λαδίνο.

«Οταν όλοι είμασταν καθισμένοι γύρω από τό τραπέζι μέ τά βιβλία τής Αγκαδᾶ άνοιχτά καί τά ποτήρια τού κρασιού γεμάτα, διπλούς έκανε νεῦμα νά άνοιχθεί ή έξωπορτα γιά νά τηρηθεί τό ρητό τής πρώτης παραγράφου τής Αγκαδᾶ: «Κάλ Ντιχφίν Γιετέ Βεγεχόλ, Κάλ Ντισρίχ Γιετέ Βεγιφσάχ» («Όποιος πεινάει άς έλθει κι' άς φάγει. «Όποιος έχει άναγκη άς έλθη νά κάνει Πέσαχ»).

Ο παππούς έκαθετο στή γωνιά τού μεγάλου καναπέ, τήν πιό άνετη καί πιό τιμητική θέση, δπου ή γιαγιά είχε φροντίσει από τήν προηγούμενη μέρα νά τοποθετήσει μαξιλάρια, ώστε τό κάθισμα νά είναι άναπαυτικό καί σύμφωνα μέ τούς τύπους. Ο παππούς άνοιγε τήν τελετή μέ τό τραγούδι τού προλόγου τού Σέδερ, τό **«Καντές Ούρχάτς»** δπου περιγράφονται όλα τά μέρη τής τελετής τού Σέδερ, τονίζοντας ίδιαίτερα τή λέξη **«Καντές»** καί προσθέτοντας στά λαδίνο: «γεμίζουμε τά ποτήρια μέ κρασί», γιά νά θέσει έπειτα διδιος

Ἐπ' εύκαιρία τοῦ σχεδόν ταυτόχρονου ἔορτασμοῦ τοῦ Ἐβραϊκοῦ Πέσαχ (22 Ἀπριλίου) καὶ τοῦ Χριστιανικοῦ Πάσχα (30 Ἀπριλίου) κρίνουμε σκόπιμο καὶ ὡφέλιμο νά παραθέσουμε κατωτέρω, σέ μετάφραση, μερικά ἀποσπάσματα ἀπό ἓνα βαρυσήμαντο ἔγγραφο τοῦ Γαλλικοῦ Συμβουλίου Ἐπισκόπων, μέ τίτλο: «Ποιμαντορικοί προσανατολισμοί σχετικά μέ τήν συμπεριφορά τῶν Χριστιανῶν ἀπέναντι στὸν Ἰουδαϊσμό». Τοῦτο τό ἔγγραφο ἀκολουθεῖ τίς κατευθύνσεις πού χαράχθηκαν στήν περίφημη Διακήρυξη «NOSTRA AETATE» τῆς Β' Συνόδου τοῦ Βατικανοῦ.

«Ἡ συνεχής ὑπαρξη τοῦ Ἐβραϊκοῦ Λαοῦ»

Δὲν εἶναι δυνατόν νά δῆ κανείς τήν Ἐβραϊκή «θρησκεία» ἀπλά, σάν μιά ἀπό τίς θρησκείες πού ύπάρχουν αὐτή τήν στιγμή πάνω στή γῆ. Εἶναι χάρις στόν λαό τοῦ Ἰσραήλ, πού ἡ πίστη σ' ἓν μοναδικό Θεό γράφτηκε στήν ιστορία τῆς ἀνθρωπότητας, μοναδική. Εἶναι χάρις σ' αὐτόν πού δ μονοθεϊσμός ἔγινε, ἀν καί μέ δρισμένες διαφορές, κοινός στίς τρεῖς μεγάλες οἰκογένειες πού ἐπικαλοῦνται τήν κληρονομιά τοῦ Ἀβραάμ: Ἰουδαϊσμό, Χριστιανισμό, Ἰσλαμισμό.

Σύμφωνα μέ τήν βιβλική ἀποκάλυψη, δ ἵδιος δ Θεός πού συγκρότησε αὐτόν τόν λαό, πού τόν ἐκπαίδευσε καὶ τόν μόρφωσε βάσει τοῦ σκοποῦ Του, εἶναι Ἐκεῖνος πού ἐπισφράγισε μαζί του μιά Αἰώνια Συνθήκη (Γεν. 17:7) καὶ στήριξε πάνω του μιά πρόσκληση, τήν δοία δ Ἀπόστολος Παῦλος χαρακτήρισε ἀμετάκλητη (Ρωμ. 11:29). Τοῦ διφέλουμε τά πέντε βιβλία τοῦ Νόμου, τῶν Προφητῶν καὶ τά ἄλλα ἱερά βιβλία πού δλοκληρώνουν τό μήνυμά Του...

Ἄν καὶ γιά τούς Χριστιανούς ἡ Συνθήκη ἀνανεώθηκε στόν Ἰησοῦ, θά πρέπει νά θεωροῦν τόν Ἰουδαϊσμό σάν μιά πραγματικότητα, δχι μόνο κοινωνικά καὶ ιστορική, ἀλλά κυρίως θρησκευτική· δχι σάν ἓν ἄγιο λείψανο ἐνός παρελθόντος σεβάσμιου ἀλλά παραπεταμένου, ἀλλά σάν μιά ζωντανή πραγματικότητα ἀνά τούς αἰώνες...

«Δέν πρέπει νά διδάσκεται τίποτα πού νά μήν εἶναι σύμφωνο μέ τό πνεῦμα τοῦ Χριστοῦ» (NOSTRA AETATE, 4:2)

Ἐπείγει νά παύσουν δριστικά οἱ Χριστιανοί νά παρουσιάζουν τόν Ἐβραϊο μέ τά πρότυπα τῆς αἰώνιας ἐπιθετικότητας πού εἶχε σφυρηλατηθεῖ στούς αἰώνες... Ὁ ἀντισημιτισμός εἶναι κληρονομιά τοῦ είδωλο-λατρικοῦ κόσμου, πού δυστυχῶς ἔνισχύεται ἀκόμα στό χριστιανικό κλῖμα μέ ἐπιχειρήματα ψευτο - θεολογικά. Ὁ Ἐβραϊος ἀξίζει τήν προσοχή μας καὶ τήν ἔκτιμησή μας, συχνά τόν θαυμασμό μας· καμμιά φο-

ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ ΠΙΣΤΕΩΣ ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΣΜΟΥ ΚΑΙ ΙΟΥΔΑΪΣΜΟΥ

ρά βέβαια τή φιλική καὶ ἀδελφική μας κριτική, ἀλλά πάντοτε τήν ἀγάπη μας.

Εἶναι σφάλμα θεολογικό, ιστορικό καὶ δικαστικό νά θεωρεῖται ἀδιάκριτα δ ἐβραϊκός λαός ἔνοχος γιά τά πάθη καὶ τόν δύναμηρό θάνατο τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ. «Ηδη ἡ κατήχηση τοῦ Συμβουλίου τῶν Τριάντα εἶχε ἀποδοκιμάσει αὐτό τό σφάλμα. (Μέρος I κεφ. 5:11). Εάν εἶναι ἀλήθεια δτι ιστορικά ἡ εύθυνη γιά τόν θάνατο τοῦ Ἰησοῦ μοιράστηκε μέ διάφορους τίτλους σέ διάφορες ἐβραϊκές ἢ ρωμαϊκές ἀρχές, ἡ Ἐκκλησία διατείνεται δτι «έξ αἰτίας τῆς ἀμαρτίας δλων τῶν ἀνθρώπων, δ Χριστός στήν ἀπέραντη ἀγάπη του, ὑποβλήθηκε στά πάθη καὶ στόν θάνατό του γιά νά πετύχῃ τήν σωτηρία τους» (NOSTRA AETATE, 6).

Ἀντίθετα μ' αὐτό πού ύποστήριξε μιά πολύ παλιά ἀλλά ἀμφισβητήσιμη ἐρμηνεία, δέν θά μπορούσαμε νά ποῦμε ἀπό τήν Καινή Διαθήκη δτι δ ἐβραϊκός λαός ἔπαισε νά εἶναι ἐκλεκτός. Τό σύνολο τῆς Γραφῆς, μᾶς προτρέπει ἀντίθετα νά ἀναγνωρίσουμε μέσα ἀπό τήν φροντίδα τῆς πίστης τοῦ Ἐβραϊκοῦ λαοῦ στόν Νόμο καὶ τήν Διαθήκη, τό σημεῖο τῆς ἐμπιστοσύνης τοῦ Θεοῦ στόν λαό του.

Εἶναι λάθος νά ἐναντιώνονται Ἰουδαϊσμός καὶ Χριστιανισμός ἀντίστοιχα, σάν θρησκεία φόβου καὶ θρησκεία ἀγάπης. Τό βασικό ἄρθρο τῆς Ἰουδαϊκῆς πίστεως τό ΣΕΜΑ ΙΣΡΑΕΛ, ἀρχίζει μέ τό: «Θά ἀγαπήσης τόν Κύριο τόν Θεό σου», καὶ συνεχίζει μέ τό πρόσταγμα τῆς ἀγάπης τοῦ πλησίον (Λευ. 19:18). Εἶναι δημόσια τοῦ διδάγματος τοῦ Χριστοῦ καὶ ἐπομένως μιά κοινή διδασκαλία Ἰουδαϊσμοῦ καὶ Χριστιανισμοῦ.

Ἡ ἔννοια τῆς ύπεροχῆς καὶ τῆς πίστεως τοῦ Θεοῦ, τῆς δικαιοσύνης του, τῆς εύσπλαχνείας, τῆς μετάνοιας καὶ τῆς συγγνώμης τῶν ἀμαρτωλῶν εἶναι βασικά στοιχεῖα τῆς ἐβραϊκῆς παραδόσεως. Οι Χριστιανοί πού διεκδικοῦν τήν ἄδιες ἀξίες ἔχουν ἀδικο νά πι-

ΤΑ «ΠΡΩΤΟΚΟΛΛΑ ΤΩΝ ΣΟΦΩΝ ΤΗΣ ΣΙΩΝ»

Μύθοι καί πραγματικότης

Τό θέμα τῶν δῆθεν «Πρωτοκόλλων τῶν Σοφῶν τῆς Σιών», αὐτή ἡ διεθνής συνωμοσία ἀπέναντι στὸν Ἐβραικό λαό, ἔρχεται πάντα στὴν ἐπιφάνεια ὅταν πρόκειται νά χρησιμοποιηθῇ γιά τούς γνωστούς ἀντισημιτικούς σκοπούς τῆς.

“Οσο, ὅμως, περνοῦν τά χρόνια ἡ συνωμοσία αὐτή ἀρχίζει νά «ξεφτίζῃ», νά χάνη ἀξία καί περιεχόμενο. Δέν εἶναι μόνο τὸ δτὶ διεθνῆ δικαστήρια ἔχουν θεωρήσει τὰ «Πρωτόκολλα» σάν ἐντελῶς πλαστά, εἶναι καί τὸ δτὶ ἡ διεθνῆς κοινή γνώμη ἔχει ἀρχίσει νά ἀντιλαμβάνεται τὸ ἀντισημιτικό παιχνίδι πού παίζεται, δεκάδες χρόνια τώρα, σέ βάρος τῶν Ἐβραίων, μέ βάση τά δῆθεν «Πρωτόκολλα».

Παρακάτω δημοσιεύομε σχετικά μέ αὐτό τό θέμα δύο δρόθρα: Τό πρῶτο εἶναι μετάφρασις ἀπό τούς «Times» τοῦ Λονδίνου καί πού ἀποδεικνύει δτὶ τὰ «Πρωτόκολλα» ἔχαλκεύθησαν ἀπό τὴν Ὁχράνα, τὴν Τσαρική ἀστυνομία τῆς Ρωσίας. Τό δεύτερο εἶναι μία ἀπάντησις τοῦ Κ.Ι.Σ. σέ δημοσίευμα τῆς ἐφημερίδος «Ὀρθόδοξος Τύπος» δτὶ δῆθεν ὁ Τεκτονισμός εἶναι —κι' αὐτός! — «Ἐβραικό κατασκεύασμα», πού στηρίζεται στά «Πρωτόκολλα».

ΤΕΚΤΟΝΙΣΜΟΣ ΚΑΙ «ΠΡΩΤΟΚΟΛΛΑ»

Μία ἐπιστολή τοῦ Κ.Ι.Σ. πρός τόν «Ὀρθόδοξον Τύπον»

1 Εἰς τὴν σειράν τῶν ἄρθρων τοῦ συνεργάτου σας κ.Β. Λαμπροπούλου ἐπί τοῦ Τεκτονισμοῦ (φύλλον σας τῆς 1ης Μαρτίου 1978) ἀναφέρεται δτὶ «ὁ Τεκτονισμός εἶναι κάποια Ἐβραική συνωμοσία».

Δέν θά μᾶς ἐνδιέφερε τό θέμα τοῦ Τεκτονισμοῦ, οὔτε καί τά ἄρθρα τοῦ συνεργάτου σας ἢν δῃ ἡ θεωρία τῶν δέν ἐστηρίζετο εἰς τὴν δῆθεν ταύτισιν τοῦ Τεκτονισμοῦ μέ τόν Ἐβραϊσμόν (κατά τό προσφιλές σύστημα τῆς ταυτίσεως τοῦ Ἰουδαϊσμοῦ μέ τὴν χριστιανικήν αἵρεσιν τῶν Ἱεχωβάδων!).

Τίς ἀπόψεις του δικαστηρίου τοῦ κ. Λαμπρόπουλος τίς στηρίζει στά περιβόητα «Πρωτόκολλα τῶν Σοφῶν τῆς Σιών», τῶν ὅποίων ἡ πλαστότης ἔχει διεθνῶς ἀναγνωρισθῆ δι' ἀποφάσεων δικαστηρίων.

Προσφάτως, μάλιστα, οι «TIMES» τοῦ Λονδίνου (φύλλον τῆς 17/2/1978) ἀναφέρουν μέ λεπτομερείας πώς τά δῆθεν αὐτά «Πρωτόκολλα» εἶχαν χαλκευθῆ ἀπό τὴν Τσαρικήν ἀστυνομίαν διά νά καταδιώκη αὕτη τούς Ἐβραίους.

Ἄλλα καί ὁ ἕδιος ὁ συνεργάτης σας, γνωρίζοντας δτὶ τά δῆθεν «Πρωτόκολλα» εἶναι πλαστά, στηρίζεται εἰς προγενέστερα ἀντισημιτικά λιβελογραφήματα γιά νά καταλήξῃ εἰς τὴν διαπίστωσιν δτὶ:

«Ἐστω καί ἢν παραδεχθῆ κανείς δτὶ τά «πρωτόκολλα» εἶναι χαλκευμένα ἔχω νά παρατηρήσω τά ἔξῆς: Τά χαλκευμένα «πρωτόκολλα», ἐδῶ καί 100 χρόνια, εἶναι προφητικά. Κι' ἢν, ἐστω καί χαλκευμένα, βγαίνουν ἀληθινά, σημαίνει πώς οι μυστικές ὑπηρεσίες καί ἡ διπλωματία τῆς τσαρικής Ρωσίας γνώριζαν πάρα πολύ καλά τὴν δραστηριότητα τοῦ τεκτονισμοῦ. Ἐπομένως εἴτε τά πρωτόκολλα εἶναι αὐθεντικά εἴτε χαλκευμένα, τελικά, εἶναι σωστά».

Μά, γιά δνομα τοῦ Θεοῦ, εἶναι λογική αὕτη καί μάλιστα ἀπό ὑπεύθυνον δημοσιογράφον-συγγραφέα; Τώρα δηλαδή πού κι' ὁ ἕδιος γνωρίζει περί τῆς πλαστότητος τῶν «Πρωτοκόλλων», δέν ἔχει τό θάρρος νά ἀνασκευάσῃ τίς ἀνακρίβειες τοῦ συγγράμματός του καί λέει: «Ἐστω κι' ἓν εἶναι χαλκευμένα... βγαίνουν ἀληθινά».

Μά, ἀκριβῶς ἐδῶ, ἔγκειται ἡ ούσια τῆς ὑποθέσεως: δλα τά περί παγκοσμίου Ἐβραικῆς συνωμοσίας μυθεύματα ἔκπηγάζουν ἀπό τούς κατά καιρούς ἀποληγητάς τῶν «χαλκευμένων Πρωτοκόλλων». Ἐάν δέν εἶ-

Ρῶσσος ἔδωσε πληροφορίες γιά τό ξεσκέπασμα τῆς πλαστότητος τῶν δῆθεν «Πρωτόκολλων τῶν Σοφῶν τῆς Σιών»

‘Υπό κ. Clifford Longley θρησκευτικοῦ συντάκτη τῶν «Times» (17/2/1978)

‘Η πηγή ἐνός ἀποκλειστικοῦ ἄρθρου πού δημοσιεύτηκε στούς «Times» τοῦ 1921 δτὶ, τά «Πρωτόκολλα τῶν Σοφῶν τῆς Σιών» εἶναι ἔνα πλαστογράφημα μπορεῖ τώρα νά ἀποκαλυφθεῖ: ὑπεύθυνος ἦταν δ. κ. Michael Raslorleff, ἔνας ρῶσσος ἀριστοκράτης καί γνωστός ἀντι-σημίτης πού πτώχευσε.

‘Ο ρόλος τοῦ Raslorleff στήν ύπόθεση ἦταν γιά πολλά χρόνια ἔνα μεγάλο δημοσιογραφικό μυστικό. Τό δνομά του ἀποκαλύφθηκε πρόσφατα στά ἀρχεῖα τῶν «Times» στό New Printing House Square, κατά τὴν διάρκεια μιᾶς ἔρευνας ἀπό τόν κ. Colin Holmes, ὑφηγητή τῆς οίκονομικῆς ιστορίας στό Πανεπιστήμιο τοῦ Sheffield.

‘Ο κ. Holmes ἀνακάλυψε, ἐπίσης, τίς ἄγνωστες λεπτομέρειες τοῦ ρόλου τῆς ἐφημερίδος τῆς ἐποχῆς ἐκείνης «Morning Post», πού προσέδωσε κῦρος καί σημασία στά δῆθεν «Πρωτόκολλα». (Τά συμπεράσματα αὕτα περιέχονται στήν τελευταία ἔκδοση τοῦ διμηνιαίου περιοδικοῦ «Patterns of Prejudice»).

ΤΑ ΗΥΓΕΤΙΚΑ ΣΧΕΔΙΑ ΤΟΥ ΔΙΕΘΝΟΥΣ ΣΙΩΝΙΣΤΟΥ τα πρωτοκόλλα των σοφών της Σιών

Μία από τις άντιεβραικές έκδόσεις των δήθεν «Πρωτοκόλλων».

ένα έντυπο του Institute of Jewish Affairs).

Τά «Πρωτόκολλα των Σοφών της Σιών», πού δπως πιστεύεται από τούς ιστορικούς, άποτελούν μία πλαστογραφία των μυστικῶν ύπηρεσιῶν τοῦ Τσάρου γιά νά δικαιολογήσουν τά ρωσσικά πογκρόμ, κυκλοφόρησαν στίς άρχες τοῦ αιώνος. Θεωροῦντο δτι άποδείκνυαν μία έβραική συνωμοσία πού προγραμματίσθηκε στο Σιωνιστικό Συνέδριο τοῦ 1896 γιά νά ύποταχθεῖ δ κόσμος στούς Έβραιους, σάν προάγγελο τῆς καταλήψεως τῆς Αρχῆς από τούς Έβραιους!

Διάφοροι ψίθυροι περί αύτης τῆς συνωμοσίας ήσαν εύρεως διαδεδομένοι στήν Εύρωπη καί ἡ «Morning Post» δέν ήταν ή μόνη πού ύπαινίχθηκε κάποια μυστική έβραική πρόκληση σάν μία από τίς αίτιες γιά τόν πρώτο παγκόσμιο πόλεμο. Άκομη καί μετά τό ξεσκέπασμα τῶν «Πρωτοκόλλων» από τούς «Times», πού έγινε τό 1921, αύτά έξακολούθησαν νά θεωροῦνται σάν γνήσια μέ σκοπό νά ύπηρετήσουν διαφόρους αντισημιτικούς σκοπούς κι' ίδιαίτερα τήν Ναζιστική ίδεολογία.

Σήμερα τά «Πρωτόκολλα» έξακολουθοῦν νά μνημονεύονται από φιλοναζιστικούς μόνο κύκλους σάν νά ήταν άληθινά ή σάν νά ύπηρχε κάποια άμφιβολία γιά τήν πλαστότητα τους. Τό 1976 π.χ άναφέρθηκαν σέ κάποια έκδοση τοῦ Ναζιστικοῦ Έθνικιστικοῦ Μετώπου τῆς Βρετανίας (National Front). Έπίσης ένας ύπουργός τῆς Κυβερνήσεως τῆς Νέας Ζηλανδίας άναφέρθηκε σ' αύτά, τό 1976, σάν νά έπροκειτο γιά αύθεντικό κείμενο – άργοτερα δμως άπέσυρε τίς δηλώσεις του.

Οι συνθήκες τοῦ ξεσκεπάσματος τῶν «Πρωτοκόλλων» από τούς «Times», πού ήρθαν στό φῶς τῆς έπικαιρότητος από τόν κ. Holmes, τονίζουν τήν πλαστότητα τῶν «Πρωτοκόλλων». Ο έρευνητής άνακάλυψε ίδιωτικές άλληλογραφίες καί σημειώσεις πού είναι συγκεκριμένες καί πού άποδεικνύουν μέ σαφήνεια δτι ή διεύθυνση τῆς έφημερίδος άντιμετώπισε τό θέμα δρθά καί μέ τυπική άντικειμενικότη-

Τεκτονισμός καί «Πρωτόκολλα»

Ἐπιστολή τοῦ ΚΙΣ πρός τόν «Όρθοδ. Τύπον»

χαν χαλκευθῆ, δέν θά ύπηρχε κι' ό μύθος περί «έβραικῆς συνωμοσίας». Έάν δέν είχαν χαλκευθῆ, πολλά από τά πογκρόμ καί τούς διωγμούς τῶν Έβραιών τῶν τελευταίων 100 έτῶν θά είχαν άποσοβηθῆ. Έάν δέν είχαν χαλκευθῆ, δέν θά διαβλέπαμε παντοῦ τόν «Έβραιο-μπαμπούλα». Έάν δέν είχαν χαλκευθῆ, τέλος, θά διασώζετο μία μεγάλη ποσότης χάρτου καί διανοητικῶν δραστηριοτήτων πού μέχρι σήμερα έχουν κατασπαταληθῆ γιά τήν άπόδειξη αύταποδείκτου ψεύδους!

Ύπάρχει, κατά συνέπειαν, τεραστία διαφορά μεταξύ τοῦ ἄν τά «Πρωτόκολλα» είναι χαλκευμένα ή δχι.

Έκεΐνο, λοιπόν, πού χρειάζεται είναι όλιγον θάρρος διά νά άναγνωρίσωμεν τήν άληθειαν, νά τήν όμολογήσωμεν καί νά διαφωτίσωμεν τό δηλητηριασμένον από τήν ψευδο-θεωρίαν τῶν «Πρωτοκόλλων» άναγνωστικόν κοινόν.

② Παρ' δλον δέν δέν άναφερόμεθα εἰς τόν περί Τύπου Νόμον, τά δημοσιεύματα τοῦ συνεργάτου σας είναι τόσον συκοφαντικά δι' ήμᾶς ὥστε, έπιτρέψατέ μας νά θεωροῦμεν δτι ή δημοσίευσις τῆς παρούσης άποτελεῖ ύποχρέωσιν ΗΘΙΚΗΣ τουλάχιστον ΤΑΞΕΩΣ, ή όποια προσιδιάζει ίδιαιτέρως εἰς θρησκευτικόν έντυπον.

Russian
Information
for expose
'Protocols'

τα. Τό 1937 ο τότε συντάκτης κ. Geoffrey Dewson ἀρνήθηκε γά κατονομάσει τήν πηγή τῶν πληροφοριῶν τῆς έφερδος του.

Τόν Ιούλιο τοῦ 1921 πλησίασε τόν Philip Graves, ἀνταποκριτή τῶν «Times» στήν Κωνσταντινούπολη, δ Raslorleff. Λεγούτας του δτι είχε άποδείξεις πώς τά «Πρωτόκολλά» ήταν τό προϊόν πνεύματικῆς - κλοπῆς μιᾶς προγενέστερης συγγραφικῆς έργασίας, ἐνός Γάλλου, πού είχε κυκλοφορήσει πρίν 60 χρόνια ένα παρόμοιο βιβλίο καί πού γρήγορα ξεχάσθηκε. Κατά τόν Raslorleff δρισμένα άποστάσματα τῶν δήθεν «Πρωτοκόλλων» μεταφέρθηκαν αύτούσια από τό πρωτότυπο.

Όπως άποδείχθηκε δ Raslorleff ήταν ένας Ρώσος γαιοκτήμονας, ξάδελφος τοῦ Πρίγκηπα Volkonsky καί μέλος τοῦ φιλο-μοναρχικοῦ κινήματος. Ήρθε στήν Κωνστα-

τινούπολη γιά νά διαφύγει άπό τήν Μπολσεβική έπανασταση καί, δπως είπε, άντιμετώπιζε οίκονομικές δυσχέρειες.

Ο Raslorleff έγραφε σέ ένα σημείωμα πρός τόν Graves:

«Θέλω νά γίνει σαφές πώς δέν θεωρώ τοῦτο σάν μιά άπλη έμπορική συναλλαγή· ἀν συνέβαινε αύτό θά άπευθυνόμουν σίγουρα πρός έναν άπό τούς Ἐβραϊκούς (Σιωνιστικούς ή ἄλλους) όργανισμούς τῆς Κωνσταντινουπόλεως, οί δποῖοι, χωρίς ἀμφιβολία, θά ένδιαφέροντο πολύ περισσότερο άπό δσον οί «Times» στήν ἀγορά τῶν «Dialogues» (διαλόγων) γιά τή χρησιμοποίησή τους σάν άπλο έναντίον δρισμένων προσώπων καί ἐφημερίδων.

«Οπως δημως, ἀνέφερα αύτή ή πράξη δέν είναι τελείως κενή πολιτικοῦ περιεχομένου: δέν ἐπιθυμῶ νά προσφέρω στούς Ἐβραίους, τῶν δποίων ποτέ δέν ύπηρξα πιστός φίλος των, ένα άπλο. Διαφύλαξα γιά ἀρκετό χρόνο τήν ἀνακάλυψή μου μέ τήν ἐλπίδα νά κάνω χρήση αὐτῆς κάποια μέρα γιά νά ἀποδείξω τήν ἀμεροληψία τῆς πολιτικῆς δμάδας στήν δποία ἀνήκω. Μόνο ή ἐπείγουσα ἀνάγκη χρημάτων μέ κάνει νά ἀλλάξω στάση».

Ἐζήτησε 300 λίρες δανεικά γιά πέντε χρόνια, μετά τήν πάροδο τῶν δποίων ἥλπιζε δτι θά ἀποκαθίστατο ή γαλήνη στή Ρωσσία, καί πρόσφερε τό είς χεῖρας του ύλικό σάν ἐνέχυρο γιά τό δάνειο.

Ο Graves τοῦ ἔδωσε χρήματα γιά νά τόν δεσμεύσει καί ἥρθε σέ ἑπαφή μέ τό Λονδίνο. Τελικά δ Graves, σάν ἐκπρόσωπος τοῦ ἔκδοτου τῶν «Times» σύναψε ένα συμβόλαιο μέ τόν «Michael S. Mikhailoff Raslorleff, προσωρινό κάτοικο Κωνσταντινουπόλεως».

Γιά τίς 37 λίρες, πού ἥδη τοῦ είχε καταβάλλει καί γιά ἄλλες 300 λίρες πού θά ἀκολουθούσαν, δ Raslorleff, σύμφωνα μέ τό συμβόλαιο, παρέδιδε στόν Graves «ένα ἔγγραφο ύπό μορφή βιβλίου πού ἔκδόθηκε στή Γενεύη τό 1864 στή γαλλική, ἀπό τό δποίο μηχανορραφήθηκαν τά ἀποκαλούμενα «Πρωτόκολλα τῶν Σοφῶν τῆς Σιών». Στή συμφωνία αύτή παρίστατο σάν μάρτυς δ Henry Pears, ύπό τήν ἰδιότητα τοῦ Νομικοῦ Συμβούλου τῆς Βρεττανικῆς Ὑπατης Ἀρμοστίας Κωνσταντινουπόλεως. Ο ἴδιος προσυπέγραψε τή συμφωνία. Τό βιβλίο τοῦ Γάλλου ἀπ' δπού ἔγινε ἀντίγραφή τῶν «Πρωτοκόλλων».

Ο Graves ἔγραψε τρία ἄρθρα στούς «Times» (πού δημοσιεύθηκαν στίς 16, 17 καί 18 Αύγουστου 1921), στά δποία περιελάμβανε μεγάλα ἀποσπάσματα ἀπό τά «Πρωτόκολλα» καί τό πρωτότυπο ἔργο τοῦ 1864, πού ἥσαν γραμμένα στήν ἴδια σχεδόν φρασεολογία. Στό κύριο ἄρθρο τής 18ης Αύγουστου τῆς ἐφημερίδος ἀνεγράφετο χαρακτηριστικά δτι δ. κ. Graves είχε «ἀποτελεσματικά ξεσκεπάσει μιά σπουδαία πλαστογραφία».

Ο Raslorleff δέν μπόρεσε ποτέ νά πάρει πίσω τό ἐνέχυρο του. Τό 1927 οί «Times» τόν ἀνακάλυψαν στή Γαλλία καί διερευνώντας γιά τήν οίκονομική κατάστασή του βρήκαν δτι δέν είχε βελτιωθεῖ. Αύτός ζήτησε ἀπό τούς «Times» εἴτε νά παρατείνουν τό δάνειο γιά ἄλλα πέντε χρόνια εἴτε νά καταστοῦν οί ἐπίσημοι ίδιοκτήτες τοῦ ἐν λόγω ύλικοῦ, γιά τόν πλήρη διακονισμό τῆς ύποθέσεως. Οι «Times» διάλεξαν τήν τελευταία δόδο.

Στό ἄρθρο του δ Holmes συγκρίνει τή διαγωγή τῶν «Times» μέ ἑκείνη τής «Morning Post». Σύμφωνα μέ στοιχεῖα ἀπό ίδιωτικές ἀλληλογραφίες, πού σήμερα πιά είναι προσιτές, δ Holmes ἀποδεικνύει δτι δ. κ. H. A. Gwynne τότε συντάκτης τῆς Post, προσέδωσε κύρος στά «Πρωτόκολλα» καί στήν ύπονοούμενη θεωρία περί μιᾶς Ἐβραϊκῆς συνωμοσίας καίτοι γνώριζε, δ ἴδιος, πώς δέν ύπηρχε καμμιά ἀπόδειξη γιά τήν αύθεντικότητά τους καί τίς αίτιάσεις του.

ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ ΠΙΣΤΕΩΣ

♦ ΣΥΝΕΧΕΙΑ ΑΠΟ ΤΗ ΣΕΛΙΔΑ 6

στεύουν δτι δέν ἔχουν τίποτε νά πάρουν καί σήμερα ἀκόμα, ἀπό τήν ἐβραϊκή πνευματικότητα...

«Προαγωγή τῆς συνειδήσεως καί ἀμοιβαία ἐκτίμηση»

Οι περισσότερες ἀπό τίς συναντήσεις Ἐβραίων καί Χριστιανῶν, ἀκόμα καί σήμερα, χαρακτηρίζονται ἀπό ἀμοιβαία ἄγνοια καί κάποτε ἀπό κάποια δυσπιστία. Τόσο ή ἄγνοια δσο καί ή δυσπιστία ύπηρξαν στό παρελθόν καί μποροῦν νά γίνουν καί στό μέλλον, ή αἰτία πολλῶν παρεξηγήσεων καί σοβαρῶν κακῶν. Νομίζουμε δτι είναι ἀπαραίτητη μιά ούσιαστική καί ἐπείγουσα προσπάθεια ἐκ μέρους τῶν ιερέων, τῶν πιστῶν καί δλων τῶν ύπευθύνων τῆς παιδείας, σέ δποιαδήποτε θέση κι ἀν βρίσκονται, στό νά ύποκινήσουν τόν χριστιανικό λαό γιά μιά καλύτερη κατανόηση τοῦ Ἐβραϊσμοῦ, τῆς παραδόσεως του, τῶν ἔθιμων καί τῆς ιστορίας του.

Η πρώτη προϋπόθεση είναι δτι οί Χριστιανοί πρέπει νά σέβονται τόν Ἐβραϊο, μέ δποιοδήποτε τρόπο κι ἀν είναι αύτός Ἐβραϊος. Νά προσπαθοῦν νά τόν καταλάβουν, δπως τούς καταλαβαίνει δ ἴδιος, ἀντί νά τόν κρίνουν μέ τούς δικούς τους τρόπους σκέψεως. Νά ἐκτιμοῦν τό πιστεύω του, τίς προσδοκίες του καί τά τυπικά τῆς θρησκείας του καθώς καί τήν προσήλωση πού ὄφείλεται σ' αύτά...

Η δεύτερη προϋπόθεση είναι δτι στίς συναντήσεις μεταξύ Χριστιανῶν καί Ἐβραίων πρέπει νά ἀναγνωρισθῇ τό δικαίωμα καθενός νά σέβεται τήν πίστη του, χωρίς ἐν τούτοις νά ύποψιάζεται δ ἔνας τόν ἄλλον, δτι θέλει δηλ. μέ δόλιο τρόπο νά ἀποσπάσει ένα πρόσωπο ἀπό τήν κοινότητά του γιά νά τό προσελκύσει στή δική του...

Τά λόγια τοῦ ἴδιου τοῦ Ἰησοῦ καί ή διδασκαλία τοῦ Παύλου μαρτυροῦν τόν ρόλο τοῦ Ἐβραϊκοῦ λαοῦ στήν πραγματοποίηση τῆς ἀπόλυτης ἐνότητας τῆς ἀνθρωπότητας σάν ἐνότητα τοῦ Ἰσραήλ καί τῶν ἐθνῶν. Η ἐρευνα καί ή ἀναζήτηση πού κάνει σήμερα δ Ἐβραϊσμός στό σύνολό του, δέν μπορεῖ νά είναι ξένη πρός τό σχέδιο τῆς σωτηρίας τοῦ Θεοῦ. Ἐπίσης δέν μπορεῖ νά μήν ἔχει σχέση μέ τίς προσπάθειες τῶν Χριστιανῶν γιά τήν ἀναζήτηση τῆς ἐνότητας τῆς ύπαρξεώς τους, παρ' δλο πού αύτές οί δυό προσπάθειες πραγματοποιούνται μέ τελείως διαφορετικές μεθόδους.

Άλλά ἀν Ἐβραϊοι καί Χριστιανοί πραγματοποιοῦν τήν ἀποστολή τους ἀκολουθώντας διαφορετικό δρόμο, ή ιστορία δείχνει δτι οί πορείες τους συνεχῶς διασταυρώνονται. Μήπως ή κοινή τους ἄγνοια δέν ἀφορᾶ τήν Μεσσιανική ἐποχή; Γί' αύτό πρέπει νά εύχομαστε νά μποῦν τελικά στόν δρόμο τῆς ἀναγνωρίσεως καί τῆς ἀμοιβαίας κατανοήσεως καί ἀποβάλλοντας τήν παλιά τους ἐχθρότητα νά στραφοῦν πρός τόν Πατέρα μέ μιά κοινή ἐλπίδα πού θά είναι μιά ύπόσχεση γιά δλη τή γῆ.

ΑΠΕΘΑΝΕ Ο ΔΑΥΙΔ (ΝΤΙΚ) ΜΠΕΝΒΕΝΙΣΤΕ

(Πρόεδρος της Ι.Κ. Θεσσαλονίκης)

Στίς 23 Μαρτίου άπεθανε έντελως ξαφνικά, σέ ήλικια 57 έτών, ο Πρόεδρος της Ισραηλιτικής Κοινότητος Θεσσαλονίκης Δαυίδ (Ντίκ) Μπενβενίστε.

Ο Ντ. Μπενβενίστε ύπηρξε κορυφαία φυσιογνωμία του Ελληνικού Εβραϊσμού, με πολύπλευρη δράση και δι πρώωρος θάνατός του προξένησε μεγάλη λύπη στό έσωτερικό και στό έξωτερικό της Ελλάδος.

Ψηφίσματα γιά τό θάνατό του έξέδωσαν: τό Κ.Ι.Σ.,

οι Ισραηλιτικές Κοινότητες Θεσσαλονίκης και Αθηνῶν, ή «Μπενέ-Μπερίτ», ή Γεν. Συνέλευσις, ή Νεολαία και τό Προσωπικό της Ι.Κ. Θεσ/νίκης, ή Επιτροπή Σχολείου της Ι.Κ. Αθήνων, τά Δ.Σ. της Μορφωτικής Λέσχης Ισραηλιτῶν Θ/νίκης «Η Άδελφότης», τού Κοινοτικού Καθιδρύματος «Χαϊμούτσο Κόβο», τού Φιλανθρωπικού Ιδρύματος-Γηροκομείου «Σαούλ Δ. Μοδιάνο» της Επιτροπείας τού Κληροδοτήματος Αβραάμ Ι. Σαλέμ, της Επιτροπείας τού Κληροδοτήματος Ιωσήφ Νισσήμ κ.α.

Άπο τό έξωτερικό, μηνύματα συμπαθείας γιά τό θάνατο τού Ντ. Μπενβενίστε άπεστειλαν: Ό πρ. Πρέσβυς τού Ισραήλ στήν Ελλάδα R. Timor, ο Γεν. Γραμματεύς τού Παγκοσμίου Εβραϊκού Συνεδρίου στή Γενεύη Δρ. G. Rieger, ο Πρόεδρος τού Εύρωπαικού Συμβουλίου τών Εβραϊκών Κοινοτικών Υπηρεσιών στό Παρίσι κ. Fr. Hollander, ο Δ/ντής τού Έκτ. Εύρωπης τού Π.Ε.Σ. στό Λινδίνο Δρ. St. Roth, ο Πρόεδρος τού Κ.Ι.Σ Αγγλίας Λόρδος Fisher of Camden κ.α.

Ο ΥΣΤΑΤΟΣ ΧΑΙΡΕΤΙΣΜΟΣ ΤΟΥ κ. Β. ΒΕΝΟΥΖΙΟΥ

Τά «Χρονικά» άντι γι' αλλη νεκρολογία δημοσιεύουν τόν πολύ άνθρωπινο και χαρακτηριστικό χαιρετισμό τού Γεν. Γραμματέως της Ι.Κ. Θεσσαλονίκης κ. Β. Βενουζίου:

Αγαπημένε μας φίλε Ντίκ,

Η σκληρή, ή άδυσώπητη και τραγική μοίρα άνέθεσε σέ μένα τό βαρύτατο φορτίο νά σοῦ άπευθύνω τό ύστατο ΧΑΙΡΕ. Σέ μένα πού έπι ένδεκα συνεχῆ έτη η-

μουν δι στενώτερος συνεργάτης σου στή διοίκηση τών τυχῶν της Κοινότητάς μας και τού Ελληνικού Εβραϊσμού.

Άδυνατώ νά πιστέψω στά μάτια μου ότι βρίσκεσαι μπροστά μας νεκρός και ότι αύτό πού βλέπω δέν είναι παρά ένα μακάβριο όνειρο, τό δποϊο θά χαθῆ μέ τό φῶς της αύγης.

Άλλοιμονο δημάς, έσύ μᾶς έφυγες διά τό μακρυνό ταξίδι σου τό δποϊον δυστυχῶς δέν έχει γυρισμό. Έφυγες τόσο πρόωρα, τόσο άνέλπιστα, τόσο άδικα. Μόλις τό προηγούμενο βράδυ γεμάτος ζωντάνια και δημιουργικότητα μοῦ ένεπιστεύθης ώρισμένες σου σκέψεις και έμελε στή συνεδρίαση της προσεχούς Δευτέρας νά σοῦ πώ τήν γνώμη μου. Ω συμφορά μου! Τώρα σέ ποιόν θά δώσω τήν άπαντηση! Ποιός θά μᾶς συμβουλέψη γιά τά τόσα προβλήματα πού άκομη άφησες ήμιτελή; Ποιός θά δλοκληρώση τό έργο σου!!!

Καλέ μου φίλε, έφυγες και άφησες πίσω σου μιά γυναίκα και τρία παιδιά, τά δποϊα δυστυχῶς δέν θά ξανανιώσουν ποτέ τό γλυκό σφικταγκάλισμα τού βλέματός σου, δέν θά ξανακούσουν τήν φωνή σου. Σπαράζει ή ψυχή τους στή σκέψη αύτή και τά δάκρυά τους δέν προλαβαίνουν νά στεγνώσουν. Ναί άγαπητοί μου, κλάψτε. Κλάψτε τόν πατέρα και προστάτι σας, κλάψτε τό διαμάντι πού χάσατε, κλάψτε μήπως και ξαλαφρώσετε λίγο· βαρύ τό πένθος σας, άγιατρευτος δι πόνος σας.

Μετά άπο σᾶς δικαιούμεθα και έμεις νά τόν κλάψουμε, δικαιούμεθα και έμεις νά γευθούμε τόν πικρό πόνο διά τό χαμό τού φίλου μας και μαζί μάς δικαιούνται νά θρηνήσουν τόν θάνατόν του οι Εβραϊοί της Θεσ/νίκης και δλοκλήρου της Ελλάδος.

Πρόεδρο μας, σέ άποκαλούσαμε, ήγέτη μας, σέ θεωρούσαμε. Η Ισραηλιτική Κοινότης Θεσ/νίκης, έπειτα άπο τόν προκάτοχό σου, γιά πρώτη φορά μετά τόν πόλεμο, είχε τό προνόμιο νά άναδείξη ήγετική φυσιογνωμία δημοια μέ τή δική σου, άλλα και γιά πρώτη φορά νοιώθει τόση δύνη γιά τόν πρόωρο χαμό σου διαρκούσης της θητείας σου.

Φίλε Ντίκ, Αγαπημένε μας Πρόεδρε,

Γνήσιο και άξιότατο τέκνον της τραγικής και μαρτυρικής Θεσ/νίκης, σοῦ άπευθύνω σήμερα τόν ύστατο χαιρετισμόν έκ μέρους τού Διοικητικού Συμβουλίου της Κοινότητός μας και σέ διαβεβαιούμεν ότι οι γραμμές και οι κατευθύνσεις πού έσύ χάραξες θά άποτελούν γιά μᾶς σκοπόν και βάση γιά τό μέλλον της Κοινότητάς μας και τού Εβραϊσμού της Ελλάδος.

Είθε νά είναι έλαφρύ τό χῶμα πού θά σέ σκεπάση. Αμέν».

28ον Πληροφοριακόν Δελτίον δημοσιευμάτων τοῦ Τύπου

Η ΑΝΑΒΙΩΣΙΣ ΤΟΥ ΝΑΖΙΣΜΟΥ ΚΑΙ Η ΤΑΙΝΙΑ ΠΕΡΙ ΧΙΤΛΕΡ

Η έξυμνητική γιά τόν Χίτλερ ταινία πού προβλήθηκε στήν Αθήνα (καί γιά τήν δποία έδημοσιεύθησαν πληροφορίες στό 27ον Πληροφοριακόν Δελτίον - Μαρτίου) έξακολουθεῖ νά προκαλῇ άντιδράσεις.

- Στό περιοδικό «Ἐπίκαιρα» (9/3) δύο άναγνωστες του-φοιτητές οι Γ. Τόγκας καί Π. Φλεμετάκης διαμαρτύρονται γιά τή διαστρέβλωση τῆς ιστορίας πού ἐπιχειρεῖται μέ αύτή τήν ταινία. Καί προσθέτει δ τελευταῖος : «Καί ἐπειδή κινδυνεύω νά μέ πῆτε καί ρομαντικό, μήπως γνωρίζετε τά ρομάντσα τοῦ Μπέλσεν, τοῦ Ἀουσβίτς, τοῦ Νταχάου καί Ματχάουζεν; Τό Ρομάντζο τῶν Καλαβρύτων πού προχθές ἔόρτασαν κάποιοι Καλαβρυτινοί;»
- Στό ἕδιο περιοδικό (23/3) διαμαρτύρεται καί δ φοιτητής Ἐμμ. Γεναράκης τονίζοντας δτι «Οι ιστορικοί μέ τή φωνή δλων τῶν λαῶν καί τῆς ίδιας τῆς Γερμανίας ἀπεφάνθησαν (καταδικαστικά) γιά τό Χίτλερ». Μέ τό ἕδιο πνεῦμα γράφει ἀπό τή Ν. Ἀφρική καί δ Ζ. Τακούλα (30/3).
- Στήν «Ἀπογευματινή» (16/3) σέ άνταπόκριση γιά τίς 140 Ναζιστικές δργανώσεις πού ύφίστανται στή Δ. Γερμανία, άναφέρεται: «Τίποτα δέν διδάχθηκαν ἄραγε οι Γερμανοί ἀπό τήν ἐφιαλτική περίοδο τοῦ ναζισμοῦ; Εἶναι πραγματικά τόσο μεγάλο τό ποσοστό τῶν ἀμετανοήτων ναζιστῶν στή Δυτική Γερμανία; Τά ἐρωτήματα αύτά προβάλλουν ύστερα ἀπό τήν τραγική διαπίστωση δτι ή ἀναβίωση τοῦ ναζισμοῦ στή Δυτική Γερμανία, παίρνει τελευταῖα τέτοιες διαστάσεις πού εύλογα θά μποροῦσε κανείς νά ἀναρωτηθεῖ, μήπως οι Γερμανοί ἄρχισαν κιόλας νά προετοιμάζονται γιά τή δημιουργία τοῦ 4ου Ράιχ τους;» (Τό ἕδιο καί στήν «Ἡμέρα» (Πατρῶν - 18/3)).
- Στήν «Καθημερινή» (16/3) ἀναγράφεται δτι ή τελευταία μεγάλη δίκη τοῦ Β' Παγκοσμίου πολέμου τῶν 14 Ναζί δεσμοφυλάκων τοῦ στρατοπέδου συγκεντρώσεως τοῦ Μαϊντάνεκ (Πολωνία), πού ἔχει ἀρχίσει στό Ντύσσελντορφ, τό 1975, καθυστερεῖ λόγω ἀδιαφορίας τῶν μαρτύρων.

1. ΠΕΡΙ ΕΒΡΑΙΩΝ

«Καθημερινή»

Έδημοσιεύθη σέ τρεῖς συνέχειες (ἀπό 12/3) τό πολύκροτο μυθιστόρημα τῆς Φάνια Φενελίν «Ἀναβολή γιά τήν δρχήστρα» πού δπως γράφει ή ἐφημερίδα «Εἶναι ή καταπληκτική ιστορία τῆς ίδιας τῆς συγγραφέως πού ἐπέζησε ἀπό τό φοβερό στρατόπεδο Ἀουσβίτς - Μπιργκενάου γιά νά συγκλονίσει μέ τήν συνταρακτική μαρτυρία της τήν διεθνή κοινή γνώμη».

«Τέξω Ἑλληνισμός»

Σέ σχόλιό του άναφέρει δτι: «Τό Κεντρικόν Ἰσραηλιτικόν Συμβούλιον τῶν Αθηνῶν προέβη είς μίαν συγκινητικήν ἀνθρωπιστικήν χειρονομίαν πρός τά θύματα τῶν τελευταίων καταστρεπτικῶν πλημμυρῶν. Δέν ἔνδιαφέρει πόθεν προέρχεται ή εύγενής αύτή ἐκδήλωσις. Σημασίαν ἔχει δτι ύπάρχουν ἀκόμη είς μίαν ἐποχήν, δπου καί τά εύγενέστερα αἰσθήματα κλυδωνίζονται μέσα είς ἔνα ἐπαναστατημένον κόσμον πού παραπαίει, ἀνθρωποι καί δργανώσεις πού σκύβουν μέ ἔμπρακτη συμπόνια πάνω στίς δοκιμασίες τῶν συνανθρώπων των καί φροντίζουν, ἐν τῷ μέτρῳ τοῦ δυνατοῦ νά ἀνακουφίσουν τά πλήγματα τά δποία ἔχουν ύποστη ἀπό τήν πρωτοφανῆ αύτήν θεομηνίαν. Νά γίνη προτροπή πρός μίμησιν;» (Φεβρουάριος 1978).

«Λαρισαϊκή Ἡχώ» (Λάρισα)

Δημοσιεύει τή διαφορά μεταξύ «Ἰσραηλίτου» καί «Ἰσραηλινοῦ», πού, δπως γράφει «θά πρέπει νά τήν ξέρουν δλοι οι παροικοῦντες τήν Θεσσαλική πρωτεύουσα δ-

που τό κατά θρήσκευμα ἑβραιϊκό στοιχεῖο ζεῖ καὶ μάλιστα ἐν πολλοῖς κρατάει τά κλειδιά τῆς οἰκονομικῆς ἐπιτυχίας της». (6/2)

«Νέα»

«Οι Ναζί όταν δέν σκότωναν ... ζωγράφιζαν»

‘Ο Χίτλερ εἶχε διατάξει κατά τήν διάρκεια τοῦ πολέμου, τούς ἀξιωματικούς του νά ἐκμεταλλευτοῦν τό καλλιτεχνικό ταλέντο τῶν στρατιωτῶν καὶ νά τούς δίνουν τή δυνατότητα νά ζωγραφίζουν ἢ νά κάνουν ἔργα πού νά ἐκθειάζουν τόν Ναζισμό καὶ τά κατορθώματα τῆς Βέρμαχτ. Μετά τόν πόλεμο, 9.000 ναζιστικοί πίνακες καὶ ἄλλα ἔργα ἐστάλησαν στίς Ἡνωμένες Πολιτεῖες. Ἀρκετά ἀπό αὐτά, δπως λέγεται, ἐπεστράφησαν στή Γερμανία τό 1961. Υπάρχουν δμως πολλά ἄλλα ἔργα πού βρίσκονται στά χέρια τῶν Ἀμερικανῶν καὶ οἱ Γερμανοί θά ἤθελαν νά τά ἀποκτήσουν καὶ πάλι.

‘Ο πρόεδρος Κάρτερ ἔχει τώρα, ἔναν ἀκόμη πονοκέφαλο: τί θά κάνει μέ τά καλλιτεχνικά ἔργα τῶν Ναζί στρατιωτικῶν, πού βρίσκονται στά χέρια τῶν Ἀμερικανῶν; Ἡταν ούσιαστικά λάφυρα τοῦ δευτέρου παγκοσμίου πολέμου. Τό πρόβλημα - πονοκέφαλος γιά τόν πρόεδρο Κάρτερ, εἶναι: νά τά ἐπιστρέψει στή Δυτική Γερμανία ἢ νά διατάξει τήν καταστροφή τους; “Ολοι αύτοί οι ζωγραφικοί πίνακες, τά σχέδια κλπ., πού γιά τούς Ναζί ἥταν «καλλιτεχνικοί θησαυροί», βρίσκονται στίς ἀποθήκες τοῦ ἀμερικανικοῦ στρατοῦ; στό Πουέμπλο τοῦ Κολοράντο.

2. ΠΕΡΙ ΙΣΡΑΗΛ

‘Η ἀναγνώρισις τοῦ Ἰσραήλ ἀπό τήν Ἑλλάδα

Παίρνοντας ἀφορμή ἀπό τήν ἀποχαιρετιστήριο διμιλία τοῦ Δρ. Ν. Γκόλντμαν (πού ἐδημοσιεύθη στά «Χρονικά», τοῦ Ἱανουαρίου 1978) ὁ πρ. ὑπουργός κ. Εύ. Σαββόπουλος, σέ ἄρθρο τοῦ στό περιοδικό «Ἐθνική Ἀνασυγκρότησις» (Φεβρουάριος 1978) ἔξετάζει τή σύγχρονο θέσι τοῦ ‘Ἐλληνισμοῦ, τοῦ Ἐβραϊσμοῦ καὶ τῶν Ἀραβικῶν χωρῶν καὶ τήν κατάστασι πού ἔχει δημιουργηθῆ στή Μεσόγειο.

Τό ἄρθρο καταλήγει ὡς ἔξῆς:

«Δέν καταλαβαίνω γιατί οἱ Ἀραβεῖς δσοι δέν ἐπηρεάζονται ἀπό τήν Σοβιετική Ἔνωσι προχωροῦν σέ συνεργασία μέ τούς Ἐβραίους, μετά ἀπό τόσο μίσος, κί’ ἐμεῖς ἀπέχουμε κάνοντες τήν πολιτική τοῦ Καντάφι, καὶ ἀγνοοῦντες τί μᾶς ἐστοίχισε, πρός τό παρόν, ἡ πολιτική αὐτῆς.

Δέν ἀρνοῦμαι τήν ἀναγκαιότητα φιλικῶν σχέσεων καὶ δεσμῶν μέ τούς Ἀραβεῖς, ὅλους τούς Ἀραβεῖς. Πρέπει πράγματι οἱ Παλαιστίνιοι ν’ ἀποκτήσουν Κράτος. Τοῦτο δ-

μως δέν σημαίνει ὅτι πρέπει νά διαλύσουμε ἐμεῖς τό δικό μας πρός χάριν τους. Ἔγώ, ὡς Ὅπουργός Προεδρείας τό 1966, μέ τά ταξίδια μου στίς Ἀραβικές χώρες καὶ μέ τίς φιλικές σχέσεις μου μέ τόν Ἰβν Σαούντ, συνέβαλα πολύ στήν ἐλληνοαραβική φιλία. “Άλλο δμως φιλικές σχέσεις μέ τούς Ἀραβεῖς καὶ ἄλλο ἀποκλεισμός σχέσεων μέ ἄλλους λαούς, πρός χάριν τους, ἐκτός καὶ ἀν τά συμφέροντα μερικῶν προσώπων τό ἐπιβάλλουν.

‘Η διαφώτισι τῆς διεθνοῦς κοινῆς γνώμης γύρω ἀπό τά προβλήματά μας, ἀνύπαρκτη πρός τό παρόν, μαζί μέ τήν συμπαράστασι τῶν Ἐβραίων, θά βοηθήσουν στόν περιορισμό τῶν ζημιῶν πού μᾶς περιμένουν ἀν ἐπιτύχη τό σχέδιο προβολῆς τοῦ μουσουλμανισμοῦ ἀπέναντι τοῦ σοβιετισμοῦ.

‘Άλλα κανείς δέν δίνει ἀν δέν πάρη. “Ἄς τό συζητήσουμε, ἄς τό μελετήσουμε κί’ ἄς προχωρήσουμε. Πολύτιμη φυσικά ἡ ἀνταλλαγή πρέσβεων μέ τό Φίτζι. Μεγάλη ἐπιτυχία τῆς Κυβερνήσεως. Τώρα πού ήσύχασε μέ τό πολύπλοκο αὐτό θέμα ἄς σκεφθῆ καὶ τίς σχέσεις μας μέ τό Ἰσραήλ. Δέν κάνει κακό».

«Μακεδονία»

“Ἐρευνα μέ τίτλο: «Ἰσραήλ - ‘Η Ἰαπωνία τῆς Μέσης Ἀνατολῆς» : τό μικρό πολεμικό κράτος πού μεταβάλλεται σέ σημαντική πολεμική δύναμη, χάρις στό στρατιωτικό - βιομηχανικό του σύμπλεγμα ἀποκτᾶ ἀνεξαρτησία, συνάλλαγμα καὶ φίλους (12/3).

‘Αθηναϊκός Τύπος

‘Ἐπίσκεψις τοῦ γενικοῦ γραμματέως τῆς Γενικῆς Ὅμοσπονδίας Ἐργατῶν Ἰσραήλ καὶ βουλευτοῦ τοῦ Ἐργατικοῦ Κόμματος Γ. Μέσες, στήν Ἀθήνα, στή ΓΣΕΕ (19/3).

«Ἀπογευματινή»

Οι Ἐβραῖοι θά καταντήσουν... μειονότητα στό Ἰσραήλ μέχρι τό ἔτος 2000, σύμφωνα μέ ἐρευνα τοῦ Πανεπιστημίου τοῦ Τέλ Αβιβ. Ἡ μόνη λύση θά ἥταν νά αὔξηθεῖ πολύ ἡ μετανάστευση Ἐβραίων ἀπό ἄλλα κράτη (22/3).

Ο ΦΙΛΩΝ: ΙΟΥΔΑΙΟΣ ΕΛΛΗΝΙΣΤΗΣ

‘Η μετάφραση τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης ἔδωσε τήν ἀρχή τῆς πνευματικῆς συνεργασίας μεταξύ Ἑλληνισμοῦ καὶ Ἰουδαϊσμοῦ. ‘Η μετάφραση αὐτή ἐπεβλήθη δχι μόνο ἀπό λόγους πρακτικούς (γλωσσικούς, μετάφραση στήν δημιουρμένη ἀττική διάλεκτο, κατανοήσεως), ἀλλά καὶ ἀπό δύο ἄλλους σκοπούς: τὸν ἡθικό καὶ τὸν ἐπιστημονικό.

Οι σκοποί αὐτοί ἔξυπηρετοῦσαν δύο ἀντίθετες ἀνάγκες: Ἀπό μέρους τῶν Ἐβραίων τήν ἀνάγκη νά δώσουν ἀλληγορική ἔξηγηση στά κείμενα καὶ ἀπό μέρους τῶν Ἑλλήνων τήν ἀνάγκη νά δώσουν νέες ίδεες στό πνευματικό τους πιστεύω.

Στήν προσπάθεια αὐτή συνέβαλαν πολλοί Ἰουδαῖοι Ἑλληνισταί τῆς Ἀλεξανδρείας (Ἰώσηπος, Ἀκύλλας, κ.ἄ.). Τά ἔργα τῶν περισσοτέρων χάθηκαν μέ τήν πυρκαϊά τῆς φημισμένης Βιβλιοθήκης τῆς Ἀλεξανδρείας. Μεταξύ τῶν συγγραμμάτων πού διεσώθησαν ἦταν καὶ τοῦ Φίλωνος, γιά τόν δποῖο θά μιλήσουμε σήμερα.

‘Η ἔργασία γιά νά ἔξηγηθῇ ἀλληγορικά ἡ Βίβλος ἕρχισε ἀπό τόν Ἀριστόβουλο. ‘Η μετάφραση τῆς Παλαιᾶς Γραφῆς δίνει ἀρχή στήν πνευματική συνεργασία. ‘Η γλῶσσα τῆς μεταφράσεως θά ἦταν ἡ δημιουρμένη δωρική διάλεκτος τῆς Ἀνατολῆς καὶ δχι ἡ δύσκολη συντακτικότητα τῆς Ἀττικῆς ἀριστοκρατικῆς διαλέκτου. Ἀλλά ἡ γλῶσσα τῆς Βίβλου ἔπρεπε νά είναι λαϊκή προσιτή καὶ στόν ἀγράμματο ἀνθρωπο μιά καὶ δέν είχε σκοπό λογοτεχνικό, ἀλλά νά ύποβάλλῃ τήν θρησκευτική ἀλήθεια. Ἐχει πρακτικό ἐπομένως σκοπό ἄμεσο καὶ δχι θεωρητικό. Μέ τήν μετάφραση τῆς Γραφῆς, μέ τό νά γίνεται ἡ πρώτη προσπάθεια μεταβιβάσεως ἐνός κειμένου ἀπό μιά γλῶσσα στήν ἄλλη, δημιουργεῖται μιά νέα ἀναλυτική γλῶσσα Ἑλληνική ὅπως καὶ στή πλαστική τέχνη. Τά θέματα ἀλλαζαν. ‘Η μετάφραση ἐπεβλήθηκε ἀπό δύο ἀνάγκες ἀντίθετες. Γιά τοῦτο καὶ ἔχει δύο σκοπούς: Τόν ἡθικό καὶ τόν ἐπιστημονικό σκοπό. Ἀπό μέρους τῶν Ἐβραίων ἡ ἀνάγκη νά δώσουν ἀλληγορική ἔξηγηση στά κείμενα καὶ ἀπό μέρους τῶν Ἑλλήνων ἡ ἡθική ἀνάγκη νά σταθεροποιήσουν τήν ξεπεσμένη λατρεία τους.

Πράγματι οι πρῶτοι “Ἑλληνες στοχαστές πού ἥλθαν σέ ἄμεση ἐπαφή μέ τή Βίβλο θά είχαν ἐκπλαγῆ,

βλέποντας ζωντανεμένο δ, τι αύτοί είχαν ύπ’ ὅψη τους μόνον κατά θεωρία.

‘Ο καθ’ ἔνας ἀπό τούς λαούς ἔχασε διά τῆς φυσιολογικῆς αὐτῆς ἔξελίξεως δ, τι δέν ἔχασε δ ἄλλος λαός.

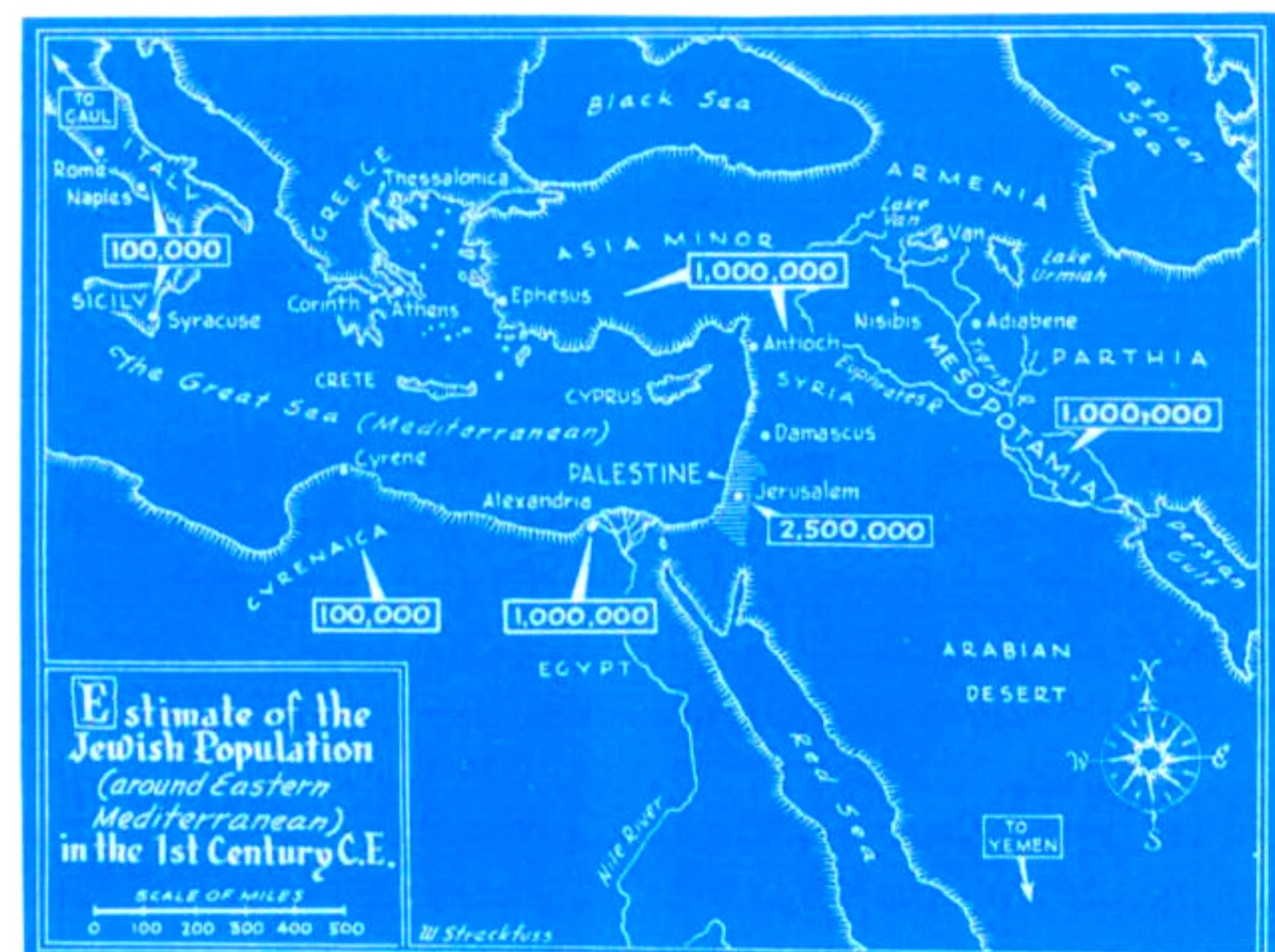
Οι δύο σκοποί τῆς ζωῆς μας, οἱ δποῖοι κατ’ ούσιαν είναι ἔνας καὶ μόνος σκοπός, είναι τό ὡραῖον καὶ τό καλόν. ‘Ο καθ’ ἔνας ἀπό τούς δύο ἔχει τόν ξέχωρο προορισμό του. Είναι ξέχωροι ἀλλά είναι καὶ συνάμα δεμένοι σέ ἔνα προορισμό του. Ἀλλά πῶς δένονται καὶ χωρίζουν είναι ἀδύνατον νά τό ξέρη δ ἀνθρώπινος νοῦς. Προσπαθοῦμε μέ πράξεις καὶ ἔργα ν’ ἀποδώσουμε δσο καλλίτερα ἔνα τέτοιο ὡραῖο. Ἀλλά καμία ἀξία θάχει ἃν δέν είναι ἐνάρετον δπως λέει δ Φιλόσοφος Φίλων πού θά πῆ νάναι εύεργετικό, καλό καὶ σωτήριο.

Καί δμως συμβαίνει νά κάνουμε λάθη. Ἐμεῖς οἱ ἀνθρωποι δέν μποροῦμε νά συλλάβουμε τό γιατί. Καὶ μόνον δ Θεός πού τά χώρισε μπορεῖ νά τό ξέρει. Στή ζωή μας θά ἐπιτύχουμε τό συγχρονισμό τους μέ τίς πράξεις μας. Νά συνδέσουμε αύτά θά πῆ νά δώσουμε ρυθμό στήν ζωή μας καὶ στά ἔργα μας. Ἀλλά πέφτουμε θέλουμε ἢ δέν θέλουμε. Ἀλλά θά ἀμυνθοῦμε πάλι ὅταν ξαναβρίσκουμε ἀλλοῦ τό χαμό μας. Οι δύο μεγάλοι Μύστες, δ Ὄρφεύς καὶ δ Μωϋσῆς, καθιέρωσαν σοφά δόγματα γιά νά ἐπιβάλουν στό λαό τους αύτό τόν ρυθμό τῆς ζωῆς (τήν Βιονομία).

Είναι μοιραῖον στή ζωή μας τά πάντα νά πέφτουν καὶ νά σηκώνονται. “Ἐτσι συμβαίνει καὶ γιά τίς θρησκεῖες τῶν λαῶν. Ἀπό τοῦτο τό ξεπεσμό κάθε πολιτισμοῦ χάνει ἀπό τά δύο αύτά ἀντίθετα πού εἴπαμε (ώραῖο - καλόν) τό πιό ἀδύνατο μέρος.

Οι Ἑλληνες ἔχασαν τό καλό, δηλαδή τούς ἡθικούς νόμους, ἀλλά τούς κράτησαν διά τοῦ ὡραίου, δηλαδή τήν τέχνη καὶ τήν ποίηση στόν Ὄρθο λόγο καὶ τῆς γνώσης. Ἀντίθετα, οἱ Ἰουδαῖοι ἔχασαν τό Ὡραῖον ἀλλά τό κράτησαν μέ τούς ἡθικούς Νόμους καὶ τῆς Ἀρετῆς. Καί σάν ἀνταμώθηκαν μοιραίως μέ τήν συνάντηση Συμαιών καὶ Ἀλεξάνδρου ἐκπλήττονται καὶ οἱ δύο ἀναβρίσκοντας δ ἔνας στόν ἄλλο δτι ἔχει χάσει.

Δημογραφικός χάρτης τοῦ Ἐβραϊκοῦ πληθυσμοῦ κατά τήν ἐποχή τοῦ Φίλωνος.

Οι Ίουδαιοι σέ ἐπαφή μέ τούς Ἀσσυρίους καί τούς Αἴγυπτίους εἶχαν ἀφομοιωθεῖ μέ κεῖνο τό Παραμορφωμένο καί τό Μεταφυσικό Ρυθμό, πού οἱ λαοί ἔκεῖνοι ἀντιλαμβάνονται τό Ὡραῖον. Ἡταν δημαρχίας ἀσυμβίβαστον μέ τόν Ἐβραϊκό Μεσογειακό χαρακτῆρα. Τώρα (μέ τούτη τήν Συνάντηση) θωρῶντας τήν λεπτή εύρυθμία καί τό ἀνθρώπινο ἀληθινό κάλος τῶν Ἑλλήνων, ξαφνιάστηκαν σάν αὐτός πού ξαναβρίσκει ὅτι ἔχασε καί πού εἶναι συμφυές μέ τόν χαρακτῆρα του.

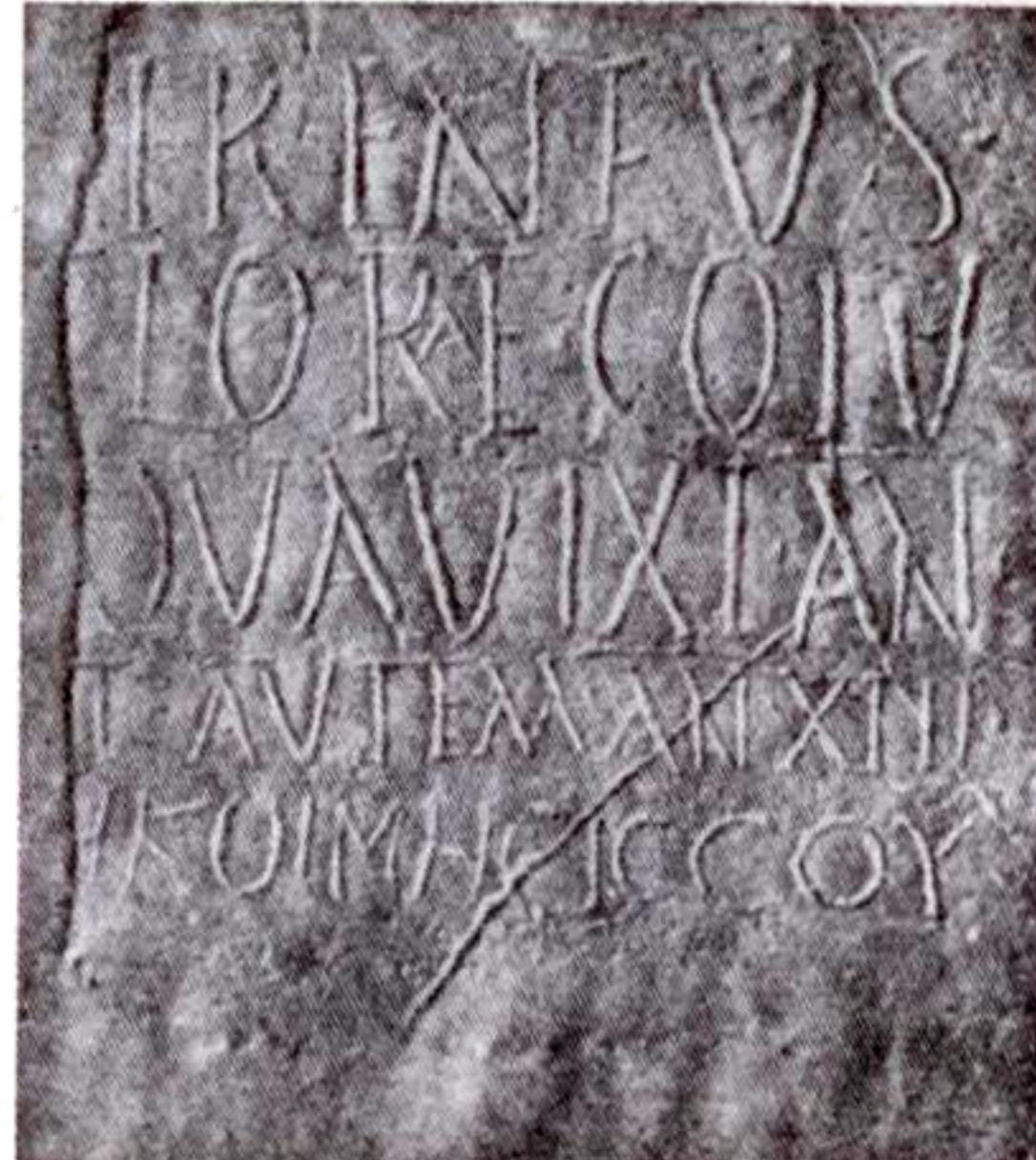
Ο Ἀσσυριακός καί διάγυπτιακός Ρυθμός, ἔχει τό ἐφήμερο τοῦ χρόνου καί τοῦ τόπου καί τῆς φυλῆς καί τίς συνήθειές του. Ἐνῶ τό Ἑλληνικό ὥραῖον ξεπερνάει χρόνο, φυλή καί τόπο. Εἶναι ἡ ἀπλῆ ἴδεα πού νικάει τό χρόνο καί τόν τόπο. Εἶναι, ἐπομένως, σύμβολο πανανθρώπινης ἐνότητος ἀπό κάθε ἄποψη σάν ώραῖο καί σάν καλό ἢ ἀλλοιῶς νά ποῦμε ἐνότητα στό Ρυθμό τῆς τέχνης καί στό Ρυθμό τῆς ζωῆς. "Ἄρα συμφυής μέ τήν πανανθρώπινη Μωσαϊκή ἐνότητα.

Δυστυχῶς δέν ύπάρχουν τά συγγράμματα τῶν Ίουδαιών Ἑλληνιστῶν τῆς Ἀλεξανδρείας πλήν τοῦ φιλοσόφου Φίλωνος πού διατηρήθηκαν καί τοῦ ιστοριογράφου Ἰώσηπου πού θά ποῦμε ἀκολούθως (ὅπως κατεστράφηκαν τόσα ἔργα στή Βιβλιοθήκη τῆς Ἀλεξανδρείας 700 χιλιάδων τόμων. Μόνον ἀπό τούς μεταγενεστέρους ἔχουμε ἀποσπάσματα). «Ἐξήγησης τῆς Ἱερᾶς Γραφῆς». Αύτός εἶναι ἀλλωστε καί διάτιλος ἐνός χαμένου του ἔργου, πού δέν ἔχουμε παρά ἀποσπάσματά του πού διεσώθησαν ἀπό τούς Πατέρες τῆς Χριστιανικῆς Ἐκκλησίας.

Ο Ἀριστόβουλος γεννήθηκε κοντά στόν Ἰορδάνη Πανέα (181 - 145 π.Χ.). "Εζησε στό παλάτι τοῦ Πτολεμαίου Φιλομέτρου πού τόν ἐκτίμησε πολύ καί γιά τοῦτο κι' αύτός τοῦ ἀφιέρωσε τό ἔργο του. Μέ τήν μέθοδό του διάριτος τοῦ Ἀριστόβουλος ἐξήγησε τό Μωσαϊκό Νόμο προσπαθῶντας νά τόν προσαρμόσῃ μέ τίς φιλοσοφικές ἰδέες πού ἦταν τότε τῆς μόδας στήν Ἀλεξανδρεία. Ο σκοπός του ἦταν νά πολεμήσῃ τούς ἀντιπάλους τοῦ Ίουδαισμοῦ πού ἦταν πολλοί. Μάλιστα πίστευε δτι ἡ Βίβλος εἶναι σύμφωνη μέ τήν φιλοσοφία καί τήν ποίηση τῶν Ἑλλήνων καί δτι στάθηκε ἡ πηγή τῆς ἐμπνεύσεως τους. Τοῦτο τό στηρίζει σέ πολλές δμοιότητες μέ τά κείμενα ἀρχαίων ποιητῶν καί φιλοσόφων τῆς Ἑλλάδος. Από τά ἀποσπάσματα πού μᾶς μένουν καταλαβαίνουμε δτι διάνθρωπομορφισμός τῆς Βίβλου ἔχει ἐννοια κυρίως μεταφορική.

Η μέθοδος τοῦ Ἀριστόβουλου ἔφθασε στήν πιό τέλειά της ἀνάπτυξη μέ τόν Φίλωνα, πού γεννήθηκε στά 30 ἢ τά 20 π.Χ. Κατάγετο ἀπό πλούσια οἰκογένεια, διάδελφός του δέ ἦταν Ἀλαβάρχης τῆς Ἀλεξανδρείας, δηλαδή ἀρχηγός τοῦ Ἀλεξανδρινοῦ Ίουδαισμοῦ.

Προικισμένος ἀπό τήν φύση μέ φωτεινή διάνοια δο Φίλων ἀφοσιώθηκε ἀπό τά παιδικά του χρόνια στή σπουδή τῆς Βίβλου. Στάθηκε αύτή ἡ ἀγαπητή του ἀπασχόληση. Διάβαζε καί μελετοῦσε μέρα - νύχτα ὥσπου ἀπόκτησε πρόωρα βαθυτάτη γνώση τῆς Ἐβραϊκῆς καί τῆς Ἑλληνικῆς σοφίας. Μολονότι θά μποροῦσε νά ἀποκτήσῃ μεγάλα ἀξιώματα προτίμησε τήν μοναξιά, μέ μόνη συντροφιά τά ἀγαπημένα του βιβλία. Ἡταν πλουσιώτατος, ἀλλά δέν ἔκανε ἐπίδειξη, καί ἔ-

Ἐπιγραφές
Ρωμαϊκῆς
κατακόμβης, στήν
ἐλληνική καί τή
Λατινική γλώσσα,
σ' μ.Χ. αἰώνος.

προστάτευε τούς φτωχούς καί τούς ἀδυνάτους καί δσους τοῦ ζητοῦσαν βοήθεια, τούς τήν ἔδινε πρόθυμα καί ἀπλᾶ. Ἡ γυναίκα του, σοφή καί σεμνή, δέν φορούσε στολίδια, δπως συνήθιζαν τότε δλες οἱ κυρίες τῆς ἐποχῆς της. Μιά φίλη της τής ἔκαμε γι' αύτό παρατήρηση:

— Γιατί δέν φορᾶς στολίδια; τῆς εἶπε. Πρέπει νά πηγαίνει κανείς μέ τίς συνήθειες τῆς ἐποχῆς του γιά νά μήν παρεξηγηθῆ.

— Τά στολίδια μου εἶναι διάνδρας μου, ἀπάντησε ἔκείνη.

Η Ἀλεξανδρεία ἦταν τότε χωρισμένη σέ πέντε συνοικίες. Οι δύο ἦταν κατοικημένες ἀπό Ἐβραίους, ἀλλά οι Ἐβραῖοι ἦταν σκορπισμένοι παντοῦ. Θά μπορούσαμε νά τούς ύπολογίσουμε ἀριθμητικῶς στό ἡμισυ τοῦ πληθυσμοῦ. Οι Ἐβραῖοι τῆς Ἀλεξανδρείας δέν ἦταν μόνον πνευματικῶς ἵσχυροί, ἀλλά καί οἰκονομικῶς, γιά τοῦτο τούς ζηλεύανε καί δέν ἔλειπαν τά χρόνια ἀντισημιτικῶν κρουσμάτων, ίδιως ἐπί Ρωμαίων δπόταν οἱ ἴδιοι οἱ Διοικητές διέγειραν τούς κατοίκους κατά τῶν Ἐβραίων.

Γνωρίζουμε δτι διάταξει νά βάλουν τό ειδώλο του σέ δλους τούς ναούς τῆς ἐπικρατείας. Οι Ἀλεξανδρινοί Ίουδαιοι ἔστειλαν τόν Φίλωνα στή Ρώμη γιά νά ύπερασπίση τό δίκαιο τους, ἀρνούμενοι τήν τοποθέτηση τοῦ ειδώλου. Ο καλός γέρο - φιλόσοφος, πού σέ καμιά περίπτωση δέν θά ἄφηνε τίς ἀγαπημένες του σπουδές, ἀπεφάσισε γιά τή σωτηρία τοῦ λαοῦ του νά ἐπιχειρήση τό ἐπικίνδυνο ταξείδι.

— Ἄς πᾶμε στή Ρώμη, εἶπε, καί ἄς ἀντιμετωπίσουμε τή μανία τῆς Θάλασσας καί τοῦ Καίσαρα.

Στή Ρώμη βρῆκε δμοεθνεῖς, πού τόν ύποδέχθηκαν καλά, ἀλλά δο Καίσαρας ἔλειπε. Ο Φίλων ἀναγκάστηκε νά περιμένη μερικούς μῆνες. Οταν γύρισε δο Καίσαρας Καλιγούλας δέχθηκε τόν Φίλωνα μέ εύγένεια καί τόν ἄκουσε μέ μεγάλο ἐνδιαφέρον, τόν παρεκάλεσε δέ νά πάη καί ἄλλες φορές. Οι αύλικοί, δημαρχοί, ἀντισημιτες καί συμφεροντολόγοι δπως ἦταν ἔκαναν τά πάντα γιά νά μήν ύποχωρήση δο Καίσαρας στήν διαταγή του. Η ἄρνηση τῶν Ίουδαιών νά βάλουν τό ειδώλο του, ίσχυρίζοντο, φανερώνει τήν ἔχθρότητα

έναντιον τοῦ Καίσαρα καὶ τό κρυφό σκοπό τους νά ἐπαναστατήσουν.

Ἐξ ἄλλου καὶ δὸς Φλάκος δὸς Διοικητῆς τῆς Ἀλεξανδρείας ἐπιβεβαίωσε τούς ἴσχυρισμούς αὐτούς καὶ ἔλεγε ὅτι ἄρμοζε νά μεταχειρισθῇ βίᾳ κατά τῶν Ἰουδαίων. Ὁ Καλιγούλας, ἀσθενής καθώς ἦταν, καὶ φοβούμενος τίς συνέπειες, ὑπέκυψε στή θέληση τοῦ Φλάκου.

Μετά τήν ἀπόφαση αὐτή τοῦ Καίσαρα ἀκολούθησαν πολλά ἐπεισόδια διαμαρτυρίας ἐκ μέρους τοῦ Ἐβραϊκοῦ λαοῦ τῆς Αἰγύπτου.

Οι Ἐβραῖοι ἀποκλείστηκαν στή συνοικία τους, τούς ἀπαγόρευσαν νά βγοῦν ἔξω καὶ ἔμειναν δίχως τρόφιμα. Ἐπί πλέον οἱ Ρωμαῖοι ἔδειραν τούς ἀρχηγούς τῆς συνοικίας. Ἡ παρουσία τοῦ Φίλωνος μεταξύ τους ἦταν ἡ μόνη πού καθησύχαζε τίς ψυχές. Ὁ λόγος του ἐνέπνεε αἰσιοδοξία καὶ γλυκειά παρηγοριά. Ἐξόρκιζε τούς Ἐβραίους νά ὑπομένουν καὶ ὅτι στό τέλος θά βροῦν τό δίκιο τους. Πράγματι σέ λίγες μέρες δὲ Καλιγούλας δολοφονήθηκε. Κανείς δέν τόν ἔκλαψε γιατί φίλους δέν εἶχε. Καὶ παραδόξως δὲ μόνος τόυ φίλος στάθηκε δίκιος βασιλῆς Ἀγρίππας.

Ἡ ἀνάβαση στό θρόνο τοῦ Κλαυδίου, πού ὀφείλεται στήν πολιτική ἱκανότητα τοῦ Ἀγρίππα στάθηκε ἡ σωτηρία τοῦ Ἐβραϊκοῦ πληθυσμοῦ: "Οσοι εἶχαν διωχθῆ ἀπό τήν Ἀλεξανδρεία μπόρεσαν τότε νά ξαναγύρισουν στά σπίτια του καὶ δοσοὶ ἐζημιώθηκαν ἀπεζημιώθησαν.

Γιά τούς ἀναγνῶστες τῶν «Χρονικῶν»

Ἡ Ἐπιτροπή Τύπου τοῦ Κ.Ι.Σ., πού ἐπιμελεῖται τήν ἔκδοσι τῶν «Χρονικῶν», παρακαλεῖ τούς ἀναγνῶστες πού ἀσχολοῦνται μέ τά γράμματα νά ἀποστέλλουν ἐλεύθερα ἀρθρα, μελέτες, κείμενα μέσα στό πνεῦμα τῶν περιεχομένων τοῦ περιοδικοῦ γιά δημοσίευσι.

Μᾶς ἐνδιαφέρουν κυρίως στοιχεῖα γιά τίς Ἰσραηλιτικές Κοινότητες τῆς Ἑλλάδος, πού - δυστυχῶς - φθίνουν καὶ μέσα σέ λίγα χρόνια, μαζί μέ τούς τελευταίους ἀπό μᾶς πού βρίσκονται στή ζωή, θά ἔχουν ἐξαφανισθῆ πολύτιμα στοιχεῖα γιά τή ζωή τῶν Ἐβραίων στή χώρα αὐτή. Ἡ συλλογή αὐτῶν τῶν κειμηλίων τῆς ζωῆς τῶν δημοθρήσκων μας στίς διάφορες Ἑλληνικές πόλεις ἀποτελεῖ ΣΟΒΑΡΗ ΑΝΑΓΚΗ, τή σημασία τῆς ὁποίας, πιστεύουμε ὅτι δοι ἀντιλαμβάνονται.

Μέ τήν εύκαιρία θέλουμε νά προσδιορίσουμε ὅτι ἡ γλώσσα τῶν κειμένων τῶν «Χρονικῶν» εἶναι ἡ ἀπλή δημοτική, ἀλλά ὅτι δὲ κάθε συγγραφεύς χρησιμοποιεῖ ἐλεύθερα τή γλώσσα πού νομίζει.

Τήν ἐποχή ἔκείνη δί Φίλων συντάσσει μία ἐπιστολή στήν δοία περιγράφει μέ λόγια δλο φωτιά τίς ἀτιμες πράξεις τοῦ Καλιγούλα, πόσα ὑπέφερε ὑπομονετικά δί Ἐβραϊκός λαός ἐξ αἰτίας του, καθώς καὶ τίς ἀρετές τῆς Μωσαϊκῆς Θρησκείας. Ἡ ἐπιστολή αὐτή διαβάστηκε στήν Ρωμαϊκή Γερουσία καὶ ἔκαμε ἀρίστη ἐντύπωση καὶ μάλιστα ἔχειροκροτήθη καὶ ἔκριθη ἄξια νά είσαχθη στήν Δημοσία βιβλιοθήκη (κατά τόν ιστοριογράφο Εύσέβιο).

Πολλά ἔργα τοῦ Φίλων σώζονται ἀκέραια. Τά ἔργα αὐτά ἐνσαρκώνουν τόν Ἰουδαϊκό Ἑλληνισμό ἀπό κάθε ἀποψη.

Εἴδαμε ἀπό τό παραπάνω παράδειγμα σέ ποιά ἐποχή ἡθ.-κῆς καταπάσσεως ζοῦσε δί Φίλων. Ἐποχή δυστυχισμένη, ύλικῶς καὶ ἡθικῶς. Ἀπιστη καὶ ἀνήσυχη. "Ἔχοντας ύπ' ὅψη μας τήν ἐποχή του θά καταλάβουμε καλύτερα τά ἔργα καὶ τίς ἰδέες τοῦ φιλοσόφου πού θεωρεῖται δί ιδρυτής τῆς ὁρθολογικῆς καὶ συμβολικῆς ἐξήγησης τῆς Γραφῆς. Προσπάθειά του ἦταν ἀπό τίς διάφορες φιλοσοφικές ἀπόψεις τῶν Ἑλλήνων νά βρῇ τό βαθύ νόημα τῆς θρησκείας.

Στάθηκε πράγματι δί πιό εύγενής ἀντιπρόσωπος τῆς φιλοσοφίας αὐτῆς. Ἀναφέρει 64 "Ἑλληνες φιλοσόφους. Ἀπέδειξε πόσο οἱ "Ἑλληνες ἦταν δεμένοι μέ τήν Μωσαϊκή ἀποκάλυψη. Βρίσκει στήν Πεντάτευχο στούς στοχασμούς τοῦ Ἡσιόδου καὶ ἄλλων. Οἱ "Ἑλληνες, ύπεστήριζε ἐξήγησαν ἀποσπασματικά τήν Ἀλήθεια· οἱ Προφῆτες, δημως τήν ἐξήγησαν πλήρως: εἶναι οἱ δύο ἀπόψεις μιᾶς ἀλήθειας.

Στό γράψιμό του δί Φίλων ἔχει δημοιότητες μέ τόν Σενέκα ἀπό ἀπόψεως ρυθμοῦ. Ἀλλά περισσότερο ἀπό δλα παραβάλεται μέ τόν Πλάτωνα. Εἶναι δημοιός του μέ τό νά εἶναι ἀντίθετός του. Γιά τοῦτο λέγανε τότε ὅτι δπως δί Φίλων πλατωνίζει, δί Πλάτων φιλωνίζει. Ἡ δημοιότητά τους βρίσκεται στόν ἴδιο σκοπό. Ὁ Λόγος εἶναι δημιουργός.

Τά περισσότερα ἔργα τοῦ Φίλων σώζονται καὶ διαβάζονται ἀκόμη καὶ σήμερα καὶ κατέχουν ἀξιόλογη θέση μεταξύ τῶν ἀρχαίων συγγραμμάτων.

Ο φιλόσοφος αὐτός εἶχε καρδιά τίμια καὶ φλογερή καὶ τά κακά αἰσθήματα δέν ἀλλοίωσαν τήν γλυκύτητα τῆς είρηνικῆς ζωῆς του. Ἀναφέρουμε τά παρακάτω ἀποσπάσματα ἀπό τά ἀξιώματα τοῦ Φίλωνος:

- «Τίποτα δέν εἶναι καλό ἀν δέν εἶναι τίμιο».
- «Μόνον δί Σοφός μπορεῖ νά καυχᾶται δτι εἶναι ἐλεύθερος».
- «Ἄν δί Θεός ἥθελε νά δικάζῃ τόν ἀνθρωπο δίχως οίκτο θά τόν κατηγοροῦσε ἀσφαλῶς γιατί κανένας δέν μπορεῖ νά βαδίζῃ σίγουρα πρός τόν κρυφό σκοπό του δίχως νά λανθάνη, ἐκουσίως δί ἀκουσίως. Βάζοντας μαζί τό ἔλεος μέ τό δίκαιον τότε μόνον θά μπορέσης νά κρίνης τόν ἀνθρωπο, καὶ τόν ἀνάξιο ἀκόμα. Γιατί μόνον δτι ἔχεις κρίνει θά ἐλεήσης καὶ μόνον πάλι δτι ἐλεήσεις θά κρίνης. Τό ἔλεος ἔρχεται πρίν ἀπό τό δίκαιο».

"Ἄγνωστα εἶναι τά τελευταῖα χρόνια τής ζωῆς τοῦ Φίλωνος. Φαίνεται δτι πέθανε στή μοναξιά.

ΙΟΥΛΙΟΣ ΚΑΪΜΗΣ

Από τή ζωή τῶν Κοινοτήτων

Ο Αρχιεπίσκοπος Αμερικῆς κ.κ. Ιάκωβος γιά τά «Χρονικά»

Ο Αρχιεπίσκοπος Βορείου και Νοτίου Αμερικῆς κ.κ. Ιάκωβος άπέστειλε πρός τή σύνταξι τῶν «Χρονικῶν» τήν παρακάτω ἐπιστολή: «Ἐλάβομεν τήν ἐπιμελημένην (καὶ εἰς ὑλην καὶ εἰς ἐμφάνισιν) περιοδικήν ἔκδοσίν σας καὶ διὰ τοῦ παρόντος ἐκφράζομεν τάς θερμάς ἡμῶν εὐχαριστίας διά τήν πρόφρονα ἀποστολήν της.

Εύχομεθα, ὅπως δὲ Θεός τῶν πατέρων ἡμῶν, «ὅτιοιν ἀεί μεθ' ἡμῶν κατά τήν Αὔτοῦ ἐπιείκιαν μή ἀποτρέψῃ τό πρόσωπον Αὔτοῦ ἀφ' ἡμῶν», εύλογη τήν εὐγενή προσπάθειάν σας, τήν δποίαν καὶ ἐπαινοῦμεν ὡς ἀποβλέπουσαν εἰς τήν σύσφιγξιν τῶν ὑφισταμένων μεταξύ ἡμῶν δεσμῶν».

◆ Τό προεδρεῖο τής Κ.Ι.Σ ἀπήντησε στόν Μακαριώτατο ὡς ἔξῆς: «Βαθύτατα σᾶς εὐχαριστοῦμεν διά τό ἀπό 16 τρέχοντος μηνός μύνημά Σας, τό δποίον μᾶς ἐνεθάρρυνε εἰς τάς προσπαθείας μας διὰ τήν συνεργασίαν καὶ τόν ἀμοιβαῖον σεβασμόν μεταξύ τῶν δύο κοινῆς καταγωγῆς καὶ παραδόσεων μονοθεϊστικῶν θρησκειῶν μας».

Έκδηλωσεις τοῦ Συνδέσμου «Έλλας - Ισραήλ» γιά τά 30 χρόνια τοῦ Ισραήλ

Ο ἐορτασμός τῶν 30 χρόνων τοῦ Ισραήλ ἀπό τόν Σύνδεσμο «Έλλας - Ισραήλ» θά γίνη τήν Κυριακή 14 Μαΐου καὶ ὥρα 9 μ.μ., στό ξενοδοχεῖο «Χίλτον».

Ο ἐπίσημος αὐτός ἐτήσιος δεῖπνος θά συνοδεύεται ἐφέτος μέ ἔκθεση φωτογραφιῶν γιά τό Ισραήλ καὶ μέ χορό.

Η ἐκδήλωση γιά τήν 25η Μαρτίου στό Κοινοτικό Κέντρο Αθηνῶν

Τήν Δευτέρα, 27 Μαρτίου, γιορτάσθηκε στό Κοινοτικό Κέντρο Αθηνῶν ἡ ἔθνική ἐπέτειος τής ἐλληνικῆς ἐπαναστάσεως. Τήν ἐκδήλωση παρακολούθησε μέ πολύ ἐνδιαφέρον ἀρκετός κόσμος, μεταξύ τῶν δποίων καὶ ἡ ἀδελφή Ἐλένη Καπάρη, πού ἔχει τιμηθεῖ ἀπό τό Ιδρυμα Yad Vashem γιατί βοήθησε πολλούς Εβραίους νά σωθοῦν στήν γερμανική κατοχή.

Κύριος δημιλητής ἦταν δ ναύαρχος κ. Νικόλαος Σταθάκης, πρόεδρος τοῦ Συνδέσμου «Έλλας - Ισραήλ», πού μέ πολύ γλαφυρό ύφος ἔδειξε τόν τρόπο πού ξε-

κίνησε ἡ ἐλληνική ἐπανάσταση καὶ τό βαθύ νόημα πού εἶχε. Τήν δημιλία τοῦ κ. Σταθάκη ἀκολούθησε μιά παρουσίαση ἀπό τήν Ἐβραϊκή Νεολαία Αθηνῶν γιά τούς Φιλέλληνες. Οι νεαρές καὶ νεαροί Πόλυ Μωσεά, Ἀνριέττα Ελιέζερ, Σάκης Σούσης καὶ Βίκτωρ Ελιέζερ διάβασαν ἀποσπάσματα ἀπό ποιήματα καὶ κείμενα γιά τόν Λόρδο Βύρωνα, τόν Βολταίρο, τόν Φαβιέρο καὶ Ἐβραίους Φιλέλληνες.

Η πολύ πετυχημένη ἐκδήλωση ἔκλεισε μέ τόν Εθνικό Υμνο.

Ο ἐορτασμός τοῦ '21 στήν Ισραηλιτική Μορφωτική Λέσχη «Η Αδελφότης» τῆς Θεσσαλονίκης

Τήν Τετάρτη, 22 Μαρτίου, μπροστά σέ ἄνα πυκνότατο ἀκροατήριο (δπου μεταξύ ἄλλων παρευρίσκοντο συγγραφεῖς, διανοούμενοι, καθηγητές, ἡθοποιοί τοῦ Κ.Θ.Β.Ε, κοινωνικοί, πολιτικοί καὶ πολιτιστικοί παράγοντες), δόθηκε ἡ δημιλία τοῦ ιστορικοῦ συγγραφέως καὶ ἐκλεκτοῦ ἐργάτη τῶν γραμμάτων κ. Μπαρούχ Σιμπῆ μέ θέμα: «Οι Απελευθερωτικοί Αγῶνες τῶν Έλλήνων πρίν ἀπό τό '21». Ο δημιλητής μέ ἐνάργεια καὶ πειστικότητα ζωντάνεψε, μέ πλούσια καὶ χαρακτηριστική τεκμηρίωση, μορφές ἀγωνιστῶν πού ἀμέσως μετά τήν πτώση τής Πόλης (1453) ἀνέλαβαν, ἔ-

Σύγκλησις Συνεδρίου Αντιπροσώπων τῶν Ισραηλιτικῶν Κοινοτήτων τῆς Ελλάδος

Σύμφωνα μέ το ἀρθρο 26 τοῦ Κανονισμοῦ τοῦ Κ.Ι.Σ συγκαλεῖται γιά τήν 1η καὶ 2a Ιουλίου 1978, τό Η' Τακτικό Συνέδριο τῶν Αντιπροσώπων τῶν Ισραηλιτικῶν Κοινοτήτων τῆς Ελλάδος.

Τά θέματα τοῦ Συνεδρίου θά εἶναι:

- 1 Έκθεσις πεπραγμένων τῶν ἀπερχομένων Δ.Σ.
- 2 Άνακοινώσεις - Διάφορα
- 3 Έκλογή νέου Δ.Σ τοῦ Κ.Ι.Σ.

Παρακαλοῦνται οἱ Κοινότητες νά ύποβάλλουν ἔγγραφως, δικτύου τουλάχιστον ἡμέρες πρό τοῦ Συνεδρίου, τίς τυχόν ἐπερωτήσεις τους.

στω και σκόρπια ἡ ἀσύνδετα, τὸν ἄγῶνα γιά τὴν ἀπὸ τίναξη τοῦ βαρβαρικοῦ ζυγοῦ. Περιέγραψε σὲ παραστατικές σκιαγραφήσεις διάφορα περιστατικά, μάχες, ναυμαχίες, ἐπιδρομές, θυσίες, δημιουργώντας μιάν ἀτμόσφαιρα ἔθνικῆς ἔξαρσεως.

Ο διμιλητής καταλήγοντας, ἐτόνισεν, πώς ἡ ὑψωση τοῦ λαβάρου, στή Μονή τῆς Ἀγίας Λαύρας, ἀπό τὸν Παλαιῶν Πατρῶν Γερμανό, ἀπετέλεσε τὸ ἐπιστέγασμα, τὸ θριαμβικό τέλος, τῶν ἄγώνων πού κλιμακώθηκαν ἀπό τὸ 1453 ὥς τὸ 1821.

Ἐπικολούθησε δεξίωση πού ἔδωσε τὴν εὔκαιρία νά ἐπικοινωνήσουν σέ ἓνα γεμάτο ἔγκαρδιότητα περιβάλλον τὸ χριστιανικό καί τὸ ἔβραικό στοιχεῖο στὸν κοινόν τοῦτον ἐορτασμό.

Ο Σύλλογος Μπενόθ - Μπερίθ γιά τό Γηροκομεῖον

Ἡ «Ἐλεήμων Ἐταιρεία Ἀθηνῶν» (Γηροκομεῖον - Πτωχοκομεῖον) εύχαριστησε τὸν Σύλλογον Ἰσραηλιτιῶν Κυριῶν «Μπενόθ Μπερίθ» γιά τή δωρεά τους ὑπέρ τῶν σκοπῶν τοῦ Ἰδρύματος.

Forum 78 τοῦ Conseil Européen, στή Ζυρίχη 7 - 13 Ἀπριλίου

Τὸν ἔβραισμό τῆς Ἑλλάδος θά ἀντιπροσωπεύσει στὸ Forum 78 ὁ Πρόεδρος τοῦ K.I.S. κ. Δανιήλ Ἀλχανάτης. Βασικά θέματα συζητήσεων θά εἶναι «Ο ἔβραιος καί ἡ Κοινότητά του», «Ο Εύρωπαϊος ἔβραιος στὸν σύγχρονο κόσμο», καί «Ο ἔβραιος μέσα σ' ἓνα μή ἔβραικό περιβάλλον».

Τά διάφορα θέματα θά ἐπεξεργασθοῦν δκτύω διάδεις ἐργασίας, πού θά ἀποτελεσθοῦν ἀπό τοὺς ἀντιπροσώπους τῶν Ἰσραηλιτικῶν Εύρωπαϊκῶν Κοινοτήτων.

ΧΡΟΝΙΚΑ ΖΕΡΟΝΟΥ

Μηνιαίον δργανον τοῦ Κεντρικοῦ Ἰσραηλιτικοῦ Συμβουλίου τῆς Ἑλλάδος
Γραφεῖα: Πειραιῶς 46, Ἀθῆναι (106) - Τηλέφ. 52.29.153
Ὑπεύθυνος συμφώνως τῷ νόμῳ: Ο Πρόεδρος τοῦ K.I.S. Δανιήλ Ἀλχανάτης (Πειραιῶς 46 - Ἀθῆναι)
Ἐπιμέλεια ἐκδόσεως: Νίκος Τσαπίδης, μέλος τῆς Ἐνώσεως Συντακτῶν Περιοδικοῦ Τύπου.
Ὑπεύθυνος φωτοσυνθέσεως: Κατσαούνης ΕΠΕ, Σπ. Δοντᾶ 10, Ἀθῆναι
ΤΕΥΧΟΣ 8 • ΑΠΡΙΛΙΟΣ 1978 • ΝΙΣΑΝ 5738 (ΠΕΣΑΧ)

Ο Πρόεδρος τοῦ K.I.S στή σύσκεψη τῆς Παγκόσμιας Σεφαραδικῆς Ὀμοσπονδίας

Τὴν 18 καὶ 19 Φεβρουαρίου συνήλθε στά Ἱεροσόλυμα σύσκεψη δργανωμένη ἀπό τὴν Παγκόσμια Σεφαραδική Ὀμοσπονδία, στήν δποία πῆρε μέρος ὁ Πρόεδρος τοῦ K.I.S κ. Δανιήλ Ἀλχανάτης. Ἡ σύσκεψη προηγήθηκε τοῦ Παγκοσμίου Σιωνιστικοῦ Συνεδρίου (Ἱεροσόλυμα 20 - 28 Φεβρουαρίου) καί εἶχε σκοπό τὴν συζήτηση τοῦ τρόπου καλύτερης καί πληρέστερης ἀντιπροσωπεύσεως τῶν Σεφαραδικῶν στὸ Σιωνιστικό Συνέδριο.

Στό Τέλ - Ἀβίβ ὁ Πρόεδρος τοῦ K.I.S εἶχε τὴν εὔκαιρία νά συναντήσει τούς ἐκπροσώπους τῶν ἑκεὶ Ελληνο - Ἰσραηλινῶν Ὀργανισμῶν (Σύνδεσμος Ἰσραήλ - Ἑλλάς, Ole Yavan, Bue Shako Ole Kastoria, Κέντρο Ἐρευνῶν ἐπί τοῦ ἔβραισμοῦ τῆς Ἑλλάδος) καί ν' ἀνταλλάξουν ἀπόψεις γιά τὰ κοινά προβλήματα πού τούς ἀπασχολοῦν.

Συνάντηση μέ τούς ὑπουργούς κ.κ. Ἰ. Βαρβιτσιώτη καί Μιλ. Ἐβερτ

Μέλη τοῦ προεδρείου τοῦ KIS ἐπισκέφθηκαν ἔθιμοτυπικά τὸν ὑπουργό Βιομηχανίας κ. Μ. Ἐβερτ τὴν 31 - 1 - 1978 καί τὸν ὑπουργό Παιδείας κ. Ἰ. Βαρβιτσιώτη, τὴν 4 - 2 - 1978.

Σπουδαστικό πρόγραμμα KIS 1977 - 78

Τὸ KIS, σέ ἐφαρμογή τοῦ προγράμματός του ἐνισχύσεως τῶν σπουδαστῶν Ἀνωτάτων Σχολῶν, πού ἔχουν οἰκονομική ἀνάγκη, χορήγησε, δπως κάθε χρόνο, σπουδαστικά ἐπιδόματα. Γιά τό ἀκαδημαϊκό ἔτος 1977 - 78 ἐνισχύθηκαν συνολικά 44 σπουδαστές.

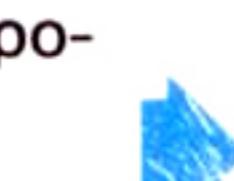
Συσκέψεις μέ τούς ἐκπροσώπους Ἰ. Κ. Λαρίσης καί Χαλκίδας

Πραγματοποιήθηκαν οἱ συσκέψεις πού εἶχαν προγραμματισθεῖ μέ τούς ἐκπροσώπους τῶν Κοινοτήτων Λαρίσης καί Χαλκίδας μέ σκοπό νά συζητηθεῖ τό θέμα τῆς δλοκληρωτικῆς οἰκονομικῆς ἀποκαταστάσεως τῶν δύο αὐτῶν Κοινοτήτων.

Στίς συσκέψεις αὐτές ἔγινε μιά πολύ ἐποικοδομητική συζήτηση καί ἀνταλλαγή ἀπόψεων γιά τὸν καλύτερο τρόπο ἀποκαταστάσεως τῶν Κοινοτήτων αὐτῶν, μέ γνώμονα πάντα τό γενικό συμφέρον τοῦ Ἑλληνικοῦ ἔβραισμοῦ.

Προτάσεις διορισμῶν νέων μελῶν Διαχειριστικῶν Ἐπιτροπῶν Ισραηλιτικῶν Κοινοτήτων

Ἡ διετής θητεία τῶν μελῶν τῶν Διαχειριστικῶν Ἐπιτροπῶν Βεροίας, Διδυμοτείχου, Καρδίτσας καί Πατρῶν, πού βρίσκονται σέ ἀδράνεια ἔληξε καί τό K.I.S σύμφωνα μέ τό νόμο ἐπρότεινε στούς Νομάρχες, πού εἶναι ἀρμόδιοι γιά τούς διορισμούς τῶν περιφερειῶν πού βρίσκονται οι Κοινότητες αὐτές, τά δόνματα τῶν νέων μελῶν τῶν Διαχειριστικῶν Ἐπιτροπῶν.

Οι διορισμοί τῶν μελῶν τῶν Διαχειριστικῶν 'Επιτροπῶν ἡδη ἔγιναν.

Σύσκεψη στή Θεσσαλονίκη

Μέλη τοῦ προεδρείου τοῦ ΚΙΣ πήγαν στήν Θεσσαλονίκη καί εἶχαν σύσκεψη μέ τό Διοικ. Συμβούλιο τῆς Κοινότητος πάνω σέ θέματα οἰκονομικά πού ἔχουν σχέση μέ τήν δριστική διαμόρφωση τοῦ προϋπολογισμοῦ 1978 καί γενικώτερα νά συνεργαστοῦν γιά τά οἰκονομικά προβλήματα ἀποκαταστάσεως.

Γιά νά μή ξεχαστοῦν τά ἀδικοχαμένα ἀδέλφια μας

Τό Κ.Ι.Σ σέ ἑγκύκλιο του πρός τίς Κοινότητες, ἀναφέρει τά ἔξης:

«Ἐχουν περάσει 35 χρόνια ἀπό τότε πού χρονολογεῖται ὅτι ἄρχισαν οἱ διωγμοί γιά τήν ἔξόντωση τῶν Ἑβραίων ἀπό τούς Ναζί καί πάντα ὑπάρχει ὁ κίνδυνος, πού διαρκῶς μεγαλώνει, νά ξεχαστοῦν τά δύνατα τῶν ἀδικοχαμένων ἀδελφῶν μας.

Τό 'Ιδρυμα τοῦ 'Ισραήλ Yad Vashem ἐκπληρώνοντας ἔναν ἀπό τούς κυρίους σκοπούς του γιά τήν διατήρηση τῆς μνήμης τῶν χαμένων ἔχει ἀναλάβει ἔνα σημαντικώτατο ἔργο: νά συγκεντρώσει ὅλα τά δύνατα τῶν Ἑβραίων πού χάθηκαν στό 'Ολοκαύτωμα. Τό ἔργο εἶναι τεράστιο καί ὅσο περνάει ὁ καιρός γίνεται δυσκολώτερο γιατί ἐντωμεταξύ χάνονται πολλοί ἀπό τούς ἐπιζήσαντες ἀδελφούς τῆς περασμένης γενιᾶς πού ἔχουν τίς μνῆμες.

Θά πρέπει ὅλοι μας νά βοηθήσουμε τό Yad Vashem στή συγκέντρωση τῶν στοιχείων πού τοῦ χρειάζονται γιά νά σχηματίσει τά «φύλλα μαρτυρίας» ώστε νά διατηρηθεῖ ἡ μνήμη τῶν μαρτύρων ἀδελφῶν μας.

Σᾶς στέλνουμε συνημμένα μετάφραση τῆς σχετικῆς ἑγκυκλίου τοῦ Yad Vashem, ὅπως καί τοῦ ἐντύπου πού πρέπει νά συμπληρωθεῖ μέ λατινικά στοιχεῖα, γιά κάθε χαμένο.

Ἄν χρειασθῆτε καί ἄλλα ἔντυπα, πού ἀσφαλῶς θά χρειασθεῖτε, γράψτε μας πόσα περίπου θέλετε γιά νά τά ζητήσουμε ἀπό τό Yad Vashem.

Εἴμαστε βέβαιοι ὅτι ὅλοι ἀντιλαμβάνεστε τήν σπουδαιότητα τοῦ ἔργου πού ἔχει ἀναλάβει τό Yad Vashem, πού δέν θά μπορέσει νά φέρει σέ πέρας πάρα μόνο μέ τή συνεργασία ὅλων μας».

Εὐχαριστίες τοῦ Δρ. N. Goldmann

Σέ ἑπιστολή του πρός τόν Πρόεδρο τοῦ Κ.Ι.Σ. κ. Δ. Ἀλχανάτη δ Δρ. N. Goldmann τόν εὐχαριστεῖ θερμά γιά τήν ἀφιέρωσι τοῦ τεύχους τοῦ 'Ιανουαρίου 1978 τῶν «Χρονικῶν» σ' αὐτόν. 'Ο Δρ. Goldmann προσθέ-

τει ὅτι πιστεύει πώς καί στό μέλλον θά τοῦ δοθῇ ἡ εύκαιρία νά συναντηθῇ μέ ἐκπροσώπους τοῦ 'Ελληνικοῦ 'Εβραϊσμοῦ.

Έλληνικά ἀναμνηστικά δῶρα στό 'Ισραήλ

Τό ΚΙΣ, θέλοντας νά συμβάλει στόν καλύτερο ἐορτασμό τῆς Ἐθνικῆς Ἐπετείου τῆς 25ης Μαρτίου, πού ὅπως κάθε χρόνο ἐορτάζεται μέ εἰδική συνεστίασι στό 'Ισραήλ, ἀπό τήν Διπλωματική Ἀντιπροσωπεία τῆς 'Ελλάδος καί τόν Σύνδεσμο «'Ισραήλ - 'Ελλάς» προσέφερε - ὅπως καί πέρυσι - ἀναμνηστικά ἐλληνικά δῶρα πού θά διανεμηθοῦν στούς συνδαιτήμονες.

Παράστασις φολκλορικῶν χορῶν

Μέ πρωτοβουλία τῆς 'Εβραϊκῆς Νεολαίας 'Αθηνῶν τήν Δευτέρα 17 Ἀπριλίου, στό θέατρο «'Αθηνᾶ», στίς 9.15 μ.μ. δίδεται παράστασις φολκλορικῶν χορῶν ἀπό συγκρότημα 'Ισραηλινῶν χορευτῶν - τελειοφοίτων τῆς Ἀκαδημίας Σωματικῆς 'Αγωγῆς τοῦ 'Ισραήλ, πού βρίσκονται εἰδικά γιά τόν σκοπό αὐτό στήν 'Αθήνα.

Έκδήλωσις τοῦ γυναικείου τμήματος τῆς Κοινότητος Λαρίσης

Οι κυρίες τῆς 'Ισραηλινῆς Κοινότητος Λαρίσης διοργάνωσαν ἀπογευματινό τσάϊ στό δοποῖο παρευρέθη μεγάλη μερίδα κυριῶν τῆς Λαρισαϊκῆς κοινωνίας. Τό τσάϊ ἐδόθη ἐπ' εύκαιρία τοῦ ἐορτασμοῦ τῆς Παγκοσμίου 'Ημέρας τῆς Γυναίκας, μέ δημιλήτρια τήν κ. Ρίτα Μωϋσῆ. Ἐπηκολούθησε λαχειοφόρος ἀγορά, τό προϊόν τῶν εἰσπράξεων τῆς ὅποιας προσεφέρθη σέ κοινωφελῆ ίδρυματα τῆς πόλεως μας.

Η γυναικεία Στοά «Μπενότ - Μπερίτ»

Τήν Κυριακή 2 Ἀπριλίου ἔγινε, ἡ ἐπίσημη ἑγκαθίδρυση τῆς Γυναικείας Στοᾶς «Μπενότ - Μπερίτ», ύπό τήν ἐπωνυμία «'Ιουδήθ» ἀπό τό προεδρείο τῆς Στοᾶς Μπενέ Μπερίτ «Φίλων». Τήν τελετή ἐτίμησαν ἐλθόντες πρός τοῦτο εἰδικῶς στήν 'Ελλάδα δ 'Επίτημος Πρόεδρος - Μέγας Μέντωρ τῆς 19ης Μεγάλης Περιφερειακῆς Στοᾶς Εύρωπης κ. George Bloch, μετά τῆς συζύγου του, δ 'Αντιπρόεδρος τῆς 19ης Μεγάλης Περιφερειακῆς Στοᾶς Εύρωπης, κ. Oscar Jaegermann, ἡ κυρία Sosnowski, τῆς Στοᾶς Βελγίου, δ Δρ. καὶ Ka. Aaron ἀπό τή Γαλλία.

Τό βράδυ τῆς ἕδιας μέρας ἡ Στοά -φίλων» διοργάνωσε εἰς τό ξενοδοχεῖο «'Αθηναϊον Μέλαδρον» Συνεστίαση πρός τιμή τῶν μελῶν τῆς Στοᾶς «'Ιουδήθ», στήν δοπία μίλησαν οἱ παραπάνω καθώς καί δ Πρόεδρος τῆς Στοᾶς κ. 'Ιωσήφ Λόβιγγερ.

Στή Συνεστίαση παρευρέθη καί δ Διπλωματικός Ἀντιπρόσωπος τοῦ 'Ισραήλ Πρέσβυς κ. N. Γιαΐς μετά τῆς συζύγου του.

ΑΝΑΜΝΗΣΕΙΣ

♦ ΣΥΝΕΧΕΙΑ ΑΠΟ ΤΗ ΣΕΛΙΔΑ 5

Τό ψάξιμο τοῦ Χαμέτς, τοῦ 'Ολλανδοῦ ζωγράφου
Bernard Picart, 1725

τό έρώτημα: «πορκέ»; (γιατί;) Καί δ ἕδιος ἀπαντοῦσε: γιά νά ποῦμε τό «Κιντούς».

“Οταν μετά τήν ἀπαγγελία τοῦ «Ροχτσά» τοῦ ἔφερναν τό λεκανάκι γιά τό πλύσιμο τῶν χεριῶν ἔλεγε χαμογελῶντας: «΄Ιδετε πώς αὐτή τή νύχτα εἴμαστε πράγματι **«μπενέ χορίν»** (έλεύθεροι ἀνθρωποί). Κάθε νύχτα πλένουμε τά χέρια μας στήν κουζίνα, τούτη τή νύχτα δμως μᾶς ὑπηρετοῦν στό τραπέζι· καί δχι μόνο μιά φορά ἀλλά δύο!»

“Οταν κατόπιν φθάναμε στό «Καρπάς» ἔλεγε: «Παίρνουμε ἔνα κομμάτι σέλινο (καρπάς) τό ἔξετάζουμε μή τυχόν ὑπάρχει κανένα σκουλικάκι, τό βουτάμε στό ξύδι καί λέμε τή **μπεραχά «μπορέ περί άνταμά»** τήν προσευχή γιά τά φροῦτα τῆς γῆς ἔχοντας ὑπόψη νά βγοῦμε μέ τήν ἕδια μπεραχά καί γιά τό μαρούλι πού θά φᾶμε ἀργότερα».

Στή λέξη **«Γιαχάτς»** ἔχηγοῦσε: Παίρνουμε τή μεσαία ἀπό τίς τρεῖς ματσότ καί τίς χωρίζουμε στά δύο. Τή μισή τήν τοποθετοῦμε μεταξύ τῶν δύο δλοκλήρων καί τήν ἄλλη μισή, τυλιγμένη μέσα σέ μιά πετσέτα, τήν τοποθετοῦμε κάτω ἀπό τό δίσκο τοῦ Σέδερ γιά νά τή χρησιμοποιήσουμε στό τέλος γιά τό **‘Αφικομάν**».

‘Η ἀνάγνωση τῆς Άγκαδᾶ ἐγίνετο στά ‘Εβραικά καί τά λαδίνο. Τίς δύο πρῶτες παραγράφους, **«άλαχμά ἀνγιά»** καί **«μά νιστανά»** τίς ἀπαγγέλλαμε δλοι δμαδικά, ἐνῶ τήν τρίτη παράγραφο, **«άβαντίμ ἀγίνου»** τή διάβαζε δ ἐπικεφαλής τοῦ Σέδερ. Στή συνέχεια καθένας διάβαζε ἀπό μιά παράγραφο καί τήν ἔχηγούσαμε. Τό κομμάτι πού ἀναφέρεται στίς πληγές τῆς Αἰγύπτου τό διάβαζε δ **«τελετάρχης»** τοῦ Σέδερ ἐνῶ ἔρριχνε μέσα σέ ἔνα λεκανάκι μερικές σταγόνες κρασί γιά κάθε μιά πληγή.

“Οταν φθάναμε στό κομμάτι: **«μπεχόλ ντόρ βαντόρ, χαγιάβ ἀντάμ λιρότ ἐτ ἀτσμό, κείλον ού γιατσά**

μιμιτσράϊμ» («σέ κάθε γενιά, ὑποχρεοῦται δ ἄνθρωπος νά θεωρεῖ τόν ἑαυτόν του σάν νά είχε βγεῖ δ ἕδιος ἀπό τήν Αἴγυπτο»), δ παππούς ἐσηκώνετο ἀπό τή Θέση του, ἔπαιρνε στόν ὥμο του τήν πετσέτα μέτο **‘Αφικομάν**, ἄνοιγε τήν πόρτα καί μέ τό μπαστούνι στό χέρι πλησίαζε στό τραπέζι. ‘Εμεῖς τόν ρωτούσαμε: «‘Από πού ἔρχεσαι, παππού;» καί ἐκεῖνος ἀπαντοῦσε: «‘Από τήν Αἴγυπτο παιδιά μου, ἀπό τή σκλαβιά τῶν Αἰγυπτίων». “Ἐπειτα ξαναέπαιρνε τή Θέση στό τραπέζι καί ἔξιστοροῦσε τήν ὑποδούλωση τῶν Ισραηλιτῶν στήν Αἴγυπτο καί τή θαυματουργική πράξη τῆς ἀπολυτρώσεώς τους.

Παρόλο πού αύτό τό ἔθιμο ἐπαναλαμβάνετο κάθε χρόνο σέ μᾶς τούς νέους ἔκανε ἰδιαίτερη ἐντύπωση καί μᾶς ἅρεσε πολύ.

“Οταν τελείωνε τό Σέδερ ἔφθανε ἡ ὥρα γιά τά τραγούδια, στά δποϊα πρωτοστατοῦσε δ πάντα εύδιάθετος παππούς. “Οταν φθάναμε στό τραγούδι **«έχαντ μί γιοντέα»** («ἔνα ποιός ξέρει»), δ παππούς μᾶς ἐντυπωσίαζε μέ τό πολύγλωσσο τραγούδι του στά τούρκικα, τά ἐλληνικά καί τά σπανιόλικα.

‘Ο έορτασμός τοῦ Πουρίμ στά παλιά Ιωάννινα

Στήν ἐφημερίδα **«΄Ηπειρωτικός Άγών»** (28/2/78) σέ ἄρθρο τοῦ **K.I. Φωτοπούλου**, μέ τίτλο **«Πανάρατος»** δημοσιεύονται καί τά ἔξῆς γιά τόν έορτασμό τοῦ Πουρίμ στά παλιά Γιάννινα.

«Οἱ συμπολίτες μας οἱ ‘Έβραιοι, δπως θυμᾶμαι, ἐκτός ἀπό τίς οἰκογενειακές τους γιορτές, είχαν μονάχα τό **«πρείμ»** δηλ. **«πουρείμ»** σάν τέτοιας λογῆς δημόσιας κοινωνικῆς ἐμφάνισης γιορτή σ’ ἀνάμνηση τῆς σωτηρίας τῆς φυλῆς τους ἀπό τή **ραδιουργία** καί τή διαβολή τοῦ **«Άχρείου Άμαν»** — πρωθυπουργοῦ τοῦ βασιληᾶ τῶν Άσσουρίων Άσσουήρου — μέ σκοπό τό γενικό ἔξολοθρεμό τους — ἔβγαναν λιγοστές παρέες μασκαρέμένων στήν **«΄Οβριακή»**, δπως λέγονταν ἡ **‘Έβραική συνοικία τους** μέσα στό κάστρο κι’ ἀπ’ ἔξω ἀπ’ αὐτό. Τά τραγούδια τους, ἐλληνικά φυσικά, γιατί μητρική τους γλῶσσα ἦταν ἡ ἐλληνική, περιστρέφονταν στό συγκλονιστικό αύτό γεγονός μέ κατάρες κατά τῆς κεφαλῆς τοῦ Άμαν.

«Τούν - Άμαν, τούν ἀρούρ,
τούν μπικουτσιργιανείμ...».
(καταραμένος - λιγοήμερο)

κι’ ἐπαίνους γιά τήν δμορφή ὁβριοπούλα, τήν ἡρωΐδα **‘Έσθήρ**, πού μέ τίς παρακλήσεις της στό φοβερό βασιληᾶ σύζυγό της Άσσουήρη ἀνέτρεψε τό μεγάλο τοῦτο κίνδυνο:

«‘Η Στέρ ή πηνημέν’
τρεῖς μέρις νηστημέν’».

עץ חיים חי

Δένδρον ζωῆς εἶναι ἡ Τορά...

(Παροιμ. 3:18)